

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevens doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE ZELFKANT VAN DE SPORT(*)

De Sport is in onze hedendaagse maatschappij geen dode letter of zelfs geen louter «begrip» meer, ze vormt er integendeel een integrerend en zich dagelijks naar buiten uit manifesterend bestanddeel van.

Om dit moderne sociale probleem «sport» binnen onze eigen landsgrenzen te benaderen, vond ik een aanknopings- en vergelijkingspunt in een in 1941 gepubliceerde monografie «Land van Wielrenners».

Jaak Veltman, een geboren Nederlander maar aan Vlaamse kranten verbonden journalist, begint zijn studie over de Vlaamse wielrenner inderdaad als volgt: «Zoo goed als de Brugsche kant, het drieluik van de » gebroeders van Eyck en de malsche grond van het » Veurne Ambachtsche, behoort de wielrenner thuis » in het panorama der Vlaamsche verworvenheden.»⁽¹⁾

Via deze enigszins opgeschroefde en hoogdravende vergelijking, worden wij niettemin onmiddellijk met een modern fenomeen en een actueel massaverschijnsel geconfronteerd. De Sport in het algemeen, en de wielrennerij in het bijzonder, zijn inderdaad een Vlaamse verworvenheid, zoals de Sport, op wereldniveau gezien, ontegensprekelijk een universele grootheid geworden is.

De Sport is evenwel geen specifiek eigentijds verschijnsel, zoals de «Homo Ludens» geen uitvinding van Huizinga, want de Sport in haar primitiefste, maar dan ook, in haar zuiverste en ideëelste vorm, als zijnde n.l. een vorm van spel en ontspanning door fysieke inspanning, is misschien zo oud als onze samenleving. De sportbeoefening werd geboren uit de behoefte van de mens om zich met anderen te meten. Deze geïmproviseerde kampen evolueerden tot georganiseerde ontmoetingen; de Olympische Spelen of de Spelen van Delphi zijn inderdaad geen unicum en al te vaak vergeet men — of is men er onwetend van — dat er bv. ook bij de Kelten dergelijke Spelen ingericht werden.⁽²⁾

Wat wel typisch en kenmerkend blijkt voor onze 20e eeuw, is de hoge vlucht — en de massabeoefening van de Sport, terwijl het uit maatschappelijk oogpunt beschouwd, bijna onmogelijk geworden is niet omzeggens dagelijks met het medium «Sport» geconfronteerd te worden.

De bekende Nederlandse joernalist en televisiecommentator, Bob Spaak, heeft deze dagelijkse confrontatie «Sport en Maatschappij» m.i. zeer raak getypeerd: «Het is in onze dagen bijzonder moeilijk om niet met » iets van de sport in kontakt te komen. Uw krant, uw » weekblad, radio, filmjournaal, televisie (dat ding, » dat u voor geen goud afzet, omdat u 't gevoel hebt » dat u er al kijkende de kosten uithaalt), de advertentiekolommen, de fotootjes bij kauwgum, sigaretten en sigarettenpapier, bij beschuit, koek en andere » consumptiegoederen, volle trams en verkeersopstopingen, speciale postzegels, vragen in de Tweede Kamer, namen van straten, feestelijk vertoon bij grote » sportevenementen — dit alles en nog meer brengt » ook de mens, die zich niet duidelijk voor sport interesseert, in aanraking met die sport. En het is ondenkbaar dat iemand die een normaal leven leidt » niet enigermate op de hoogte is van wat er in de » sportieve sector van onze samenleving gebeurt, al » was 't alleen maar van horen zeggen.»⁽³⁾

De moderne sport is m.a.w. een effectieve sector geworden in de maatschappelijke totaliteit. Ter gelegenheid van de Openingszitting 1964 van de Conferentie der Jonge Balie te Dendermonde, was ik reeds in de gelegenheid erop te wijzen dat men het fenomeen «Sport» in onze huidige samenleving evenwel nog niet juist weet te situeren.⁽⁴⁾ Zoveel temeer dat het dikwijls zeer moeilijk is vast te stellen waar het «spel» eindigt en de «sport» begint, of ook waar de eigenlijke grens tussen «sport» en «beroep» juist dient getrokken te worden. Het begrip «Sport», zoals wij het thans kennen en courant gebruiken, omvat zeer veel dat in feite geen sport is, zodat ik mij dan ook niet eens durf wagen aan het zoeken van een juiste definitie, of zelfs maar een ruime omschrijving van de term «Sport». Al naargelang het standpunt, het belang, of de instelling van de beoordelaar ten overstaan van de sport, zullen wij ongetwijfeld even zoveel verschillende bepalingen krijgen. Heel gevat zegt de Nederlandse socioloog, C.G.M. Miermans dat, ondermeer tengevolge van de voortdurende evolutie van het begrip «Sport» en de diverse aspecten in het algemeen beeld van dit fenomeen, de moderne sport in maatschappelijk verband een «vrije» sector is geworden, waarmee men m.a.w. vooralsnog kan doen

(*) Toespraak gehouden voor de Conferentie der Jonge Balie te Brugge op 23 februari 1965 en voor de Conferentie der Jonge Balie te Dendermonde op 12 maart 1965.

wat men verkiest. (5) Alle «vrije» gebieden zijn per essentie het uitverkoren jachtterrein voor vrijbuiters omdat de misbruiken er welig tieren, en ook de sport ontsnapt niet aan deze regel, wel integendeel! Het is een bekend feit dat de misbruiken en wantoestanden in — of ter gelegenheid van de sportbeoefening zich het sterkst en het veelvuldigst openbaren bij de op professionele of semi-professionele afgestemde sporten. Ook de Heer Procureur Raymond Charles legt er in zijn studie «Les Sports et le Droit Pénal» de nadruk op. (6)

Niet alleen in eigen land, maar overal ter wereld, komen wij nu tot de paradoxale vaststelling dat het precies die «beroepssporten» zijn die zich in een grote publieke belangstelling mogen verheugen en die het sterkst tot de verbeelding van de massa spreken. Organisaties voor beroepslui kosten geld, maar ze bieden aan de inrichters van deze spektakels ook de gelegenheid om zelf winst te boeken. De toeschouwers en supporters betalen gemakkelijk en dikwijls veel om deze sportmanifestaties bij te wonen, maar ze wensen ook waar voor hun geld. Ze willen een kijkstuk, een spektakel, waarbij de acteurs blijk geven van virtuositeit en gedegen vakmanschap. Virtuositeit en stielkennis (ik durf zonder vrees tegengesproken te worden deze term gebruiken!) zijn de resultaten van aangeboren mogelijkheden en verdoorgedreven oefening. De semi-professionelen en de beroepslui staan er evenwel op dat deze natuurlijke kunde en de herhaalde inspanningen betaald worden. Des te beter ze presteren, des te hogere vergoedingen ze opeisen, maar des te groter ook de kans voor de inrichters om meer betalende kijkers te lokken. Dit alles heeft een steeds groeiende vercommercialisering van de populaire sporten voor gevolg.

De dikwijls zeer grote financiële belangen van deze sportbeoefenaars, de inrichters en hun omgeving, zijn de oorzaak van — of de aanleiding tot heel wat onwettelijkheden, bedrog en misbruiken van de meest uiteenlopende aard.

Hierbij aansluitend, en vooraleer enkele specifieke wantoestanden en excessen in de moderne sportbeoefening aan te snijden moet ik toch een parenthese openen over de kwalificatie van de professionele en semi-professionele sporten. Ik acht dit nodig omdat de Heer Procureur Raymond Charles in de jongste, zeer recente uitgave van zijn studie over de Sport en het Strafrecht nog steeds de stelling aankleeft dat «Sport» en «Beroep» twee onverengbare begrippen zijn en dat de «beroepssport» als dusdanig dan ook onbestaande en onbestaanbaar is. (7) Ik kan dit standpunt niet bijtreden, precies omdat de auteur blijkbaar nog steeds uitgaat van een definitie van de sport in haar puurste, bijna ideële verschijnsvorm, zonder evenwel rekening te houden met de ontwikkelingscyclus in de sport waarover ik het hierboven reeds had en die zich dan vooral tijdens de laatste decennia accentueerde. Ook de Heer Charles geeft geen bepaling van het begrip «Sport» als dusdanig en vertrekt van de definitie van Jean Loup, anno 1930, waarin vooral de nadruk gelegd wordt op het element «spel» en «de beoefening van dit spel zonder het minste winstoogmerk»: «Le sport est l'ensemble des exercices physiques pratiqués, loyalement et sans désir de lucre, » par ceux qui s'y livrent, en vue de leur divertissement, du développement harmonieux et de l'endurcissement de leur corps, d'une victoire à remporter » ou d'un record à battre, exercices étroitement réglementés, et qui peuvent comporter certains risques » librement acceptés par ceux qui y participent. » (8)

Ook Prof. J. Huizinga legde de nadruk op het element «spel» en betreurde in zijn standaardwerk «Ho-

mo Ludens» (9) het verloren gaan van dit zuiver spelgehalte, maar kwam er toch toe een duidelijk onderscheid te maken tussen professionals en amateurs, m.a.w. erkent hij impliciet het bestaan van beroepssportmensen. Men kan het teloorgaan van dit spelelement betreuren maar daarom de werkelijkheid niet over het hoofd zien. In de moderne sport wordt het element «spel» inderdaad onbetwistbaar meer en meer naar het achterplan verdrongen door het strijdelement, de geperfectioneerde techniek en de doorgedreven training. Dit element «spel» is trouwens niet het enige bepalende wanneer men een definitie over het begrip «Sport» zoekt te geven. Er zijn bv. ook nog de «reglementering», «organisatie» en het streven naar een «prestatie», zonder dewelke men van sport als zodanig niet kan spreken; en het zijn precies deze drie elementen die de «Sport» onderscheiden van het «Spel». (10)

Wat het aspect van de «sportbeoefening zonder winstoogmerk» betreft, kan men de waarheid evenmin geweld blijven aandoen door te zweren bij verouderde reglementen en principes, waarvan iedereen weet dat ze dag aan dag oogluikend verkracht worden.

Wielrenners, voetballers, bokkers, e.a. komen openhartig voor hun beroepsoogmerken uit. De «staatsatleten» van achter het IJzeren Gordijn, of de «universitairen» uit de Verenigde Staten blijven evenwel officieel als liefhebbers gekwoteerd. Om een paar concrete voorbeelden in eigen land aan te halen: gelooft men werkelijk dat de nationale tennisvedetten en principieel zuivere amateurs J. Brichant en P. Washer, enkele jaren geleden, maanden aan een stuk zowat heel de wereld afreisden, louter om het genoeg een tornooi te betwisten? Is men er beslist van overtuigd dat onze topatleten zoals een R. Moens destijds, of een G. Roelants nu, alleen maar uit loutere ambitie aan wedstrijden in andere continenten deelnemen en hiervoor enkel een herinneringsmedaille of een traditioneel souvenir ontvangen?

Ook hier is eerlijkheid geboden. Op het hoogste vlak werd, wat dit betreft, zeer onlangs nog de vinger in de open wonde gelegd. «In 1960 werd onder de bescherming van de Unesco, de «Internationale Raad voor de lichamelijke opvoeding en de sport» gesticht, die thans meer dan 50 landen en ruim 150 federaties verenigt. Deze internationale raad vergaderde ook te Tokio, in de loop van de Olympische Spelen en publiceerde een manifest over de sport, » opgesteld door een internationale commissie. » Dit manifest wees o.m. op het primordiaal karakter van de ontwikkeling der sport op de school, maar » sneed evenzeer het delikaat probleem aan van de » hoge kompetitiesport. Het wees op de ernst van de » bedreiging die het vals amateurisme op de moraliteit van de sport doet wegen.

» Dit vals amateurisme is immers volgens dit manifest, het onvermijdelijk gevolg van de niet aanpassing en de ongerechtigheid van de huidige reglementering van het amateurisme. » Aldus wordt de atleet er toe gedwongen, met de medeplichtigheid van zijn klub, de reglementering te » overtreden. » (11)

Nauwelijks een paar weken geleden, sloeg men ook bij ons nagels met koppen.

Ter gelegenheid van de algemene vergadering van de B.A.B. te Brussel op 15 februari 1965, kwam ook de kwestie van het verkapt amateurisme op de proppen.

Wij citeren tekstueel wat «Het Nieuwsblad» van 16 februari 1965 hierover schrijft: «De namiddagzitting ving aan met de bespreking van punten 48 en » 49 op de agenda, waarbij Union St. Gilloise en A.V.

» Roeselare de inbreuken op het liefhebbersstatuut » aanklaagden, punten die bij de ordemotie de voor- » rang kregen op de andere.

» Ze gaven aanleiding tot een drukke bespreking, die » weinig stichtende toestanden aan het licht bracht » als men zich op het standpunt van het zuiver ama- » teurisme plaatst.

» De h. Geeraert (Union St. Gilloise) haalde zeer pre- » ciese feiten aan van atleten die startgeld ontvingen » en verklaarde deze « zwart op wit » te kunnen staven. » De h. Denijs, S.K. Roeselare, haalde de beschuldi- » ging aan tegen Gaston Roelants in een blad van de » hoofdstad verschenen en viel in het bijzonder de » inrichters van de veldlopen te Blankenberge en te » Hannuit aan.

» Hij wees er op dat zelfs klubleiders als tussenperso- » nen optreden en een kommissieloon ontvangen.

» Ofwel, besluit spreker, zullen we een semi-professio- » nalisme invoeren, ofwel vasthouden aan een strikt » amateurisme. Eens en voor altijd moet een einde ge- » steld aan de huidige huichelarij. » (12)

Kommentaar overbodig !

Dit bedrog dat overal, in bijna alle belangrijke sport- » federaties, dag aan dag, onder de mom van zuivere » en onvervalste sportbeoefening op grote schaal ge- » beurt, is zeker niet van aard om ons te bewegen » de stelling van J. Loup en zijn school volgens dewelke » uit juridisch oogpunt bekeken, alleen een onbetaalde » liefhebberij als « Sport » mag aanzien worden, bij te » treden. Dergelijke praktijken zijn weliswaar voorals- » nog niet strafbaar, maar of ze daarom als een refe- » rentie voor de liefhebberssport met een grote S kun- » nen gelden, is een andere vraag.

Dit is m.i. meteen ook een facet van de zelfkant van » de sport.

Deze parenthese over beroeps- en zuivere liefhebbers- » sport valt trouwens binnen het kader van mijn onder- » werp. Ze liet mij immers toe van meet af aan de na- » druk te leggen op de dominante, intentionele factor » die aan de basis ligt van omzeggens alle misbruiken » in de hedendaagse sportbeoefening, n.l. het gebrek aan » eerlijkheid.

Zo is dit o.m. ook het geval voor een der meest » beangstigende kwalen in de sport :

De doping

De sportman die zich dopeert bedriegt inderdaad » niet alleen zijn tegenstrevers en het publiek dat in zijn » natuurlijke kunde gelooft ; hij bedriegt ook zichzelf » omdat hij boven zijn normale mogelijkheden preste- » teert en zijn gestel ondermijnt.

Wat is doping immers ?

Ik meen deze algemeen gangbare term te mogen » definiëren als « het toedienen of laten toedienen van » bepaalde stimulerende middelen zonder geneeskundig » voorschrift of zonder dat de noodzaak bestaat deze » produkten voor te schrijven ; middelen, die een ner- » veuze prikkel veroorzaken waardoor het organisme ab- » normaal geprikkeld wordt en tijdelijk tot extrapres- » taties in staat is. »

De doping is in feite dan ook slechts een derivaat of » een uitloper op sportief vlak van een andere tijds- » gesel, de toxicomanie.

Het zal U trouwens niet onbekend zijn dat ons Par- » ket-Generaal sinds geruime tijd, in samenwerking met » de Provinciale Raden van de Orde der Geneesheren » en der Apotekers, actief de strijd tegen het verwekken » en het onderhouden van de toxicomanie heeft aan- » gepakt.

Deze kwaal neemt immers onrustwekkende uitbrei-

ding en haar sociale gevaarlijkheid werd ter gelegen- » heid van een voordracht door Prof. Dr. J. De Bus- » scher op 8 mei 1964 in de Rijksuniversiteit te Gent, » door de Heer Procureur-Generaal J. Matthijs uitdruk- » kelijk onderstreept :

« Immers, het is een kommervolle vaststelling dat, » sinds enkele jaren, deze strafbare en hoogst sociaal- » verderfelijke handelingen een onrustbarende uitbrei- » ding nemen, en dit dan nog meestal onder een ande- » re, meer gevaarlijke vorm. Want thans zijn het niet » enkel meer de klassieke gevallen van toxicomanie, » verwekt door middel van de bekende verdovende » middelen, welke de parketten en de hoven en recht- » banken dienen te behandelen : het aspect van de » kwaal is gewijzigd. » (13)

De doping is één dier gevaarlijke, nieuwe vormen » van toxicomanie.

Waar de toxicomanie in haar klassieke vorm voor- » dien inderdaad een misdrijf was, specifiek eigen aan » sommige intellectuele beroepen en bepaalde milieus, » worden nu door de doping jaarlijks duizenden jonge » mensen — sportbeoefenaars uit alle rangen en standen » van de maatschappij aangetast en voor de rest van hun » leven lichamelijk en geestelijk ontredderd.

Komt hier dan nog bij dat de dopingpraktijken in de » meeste gevallen zeer moeilijk concreet vast te stel- » len zijn en dat onze wetgeving nog heel wat hiaten » vertoont op gebied van de bestraffing van het mis- » drijf ; wat meteen het acute van het probleem nog » verscherpt.

De directe en krachtadige aktie die in de loop van » 1964 in Oost- en West-Vlaanderen tegen de doping » werd gevoerd, lag dan ook in de lijn van de strijd » tegen de toxicomanie in het algemeen en heeft beslist » reeds heel wat positieve resultaten afgeworpen.

1. De strafrechtelijke opsporingsonderzoeken in de » streek van Oudenaarde en Kortrijk, de afstappingen op » wielervedstrijden te Heist, Schellebelle, Aalst en el- » ders, evenals de hiermee samengange huiszoekingen » op verschillende plaatsen, hebben onomstootbaar bewe- » zen dat men de verspreiding van deze verderfelijke » praktijken niet overdreven had ; wel integendeel. Het » bleek inderdaad dat de doping in de wielermilieus wer- » kelijk dagelijkse kost geworden is, maar bovendien — » en dit is wel de treurigste vaststelling — dat ook de » categorieën van jonge renners tussen de 17 en de 20 » jaar reeds door deze kwaal besmet zijn.

De zekerheid tegen een gevaarlijke en algemeen » verspreide manie in te grijpen, zal de bevoegde rech- » terlijke instanties een hart onder de riem steken om » vastbesloten op de ingeslagen weg voort te gaan en het » kwaad met wortel en al te vernietigen.

Het spektakulaire optreden van parket, rijkswacht en » gerechtelijke politie op wielervedstrijden, heeft be- » paalde reacties uitgelokt in die zin dat vele, al dan » niet geïnteresseerde derden, meenden te mogen beslui- » ten dat men het alleen op de wielrenners gemunt heeft » en gelijkaardige praktijken in andere sportvertakkin- » gen ongemoeid laat. Niets is minder waar.

De aktie tegen de doping in de wielersport is in- » derdaad slechts een aanloop, een voorpostgevecht in » het vooruitzicht van een grootscheeps offensief op alle » fronten van onze wijdvertakte sportwereld.

Ook sommige voetbal- en tennisspelers, motocrossers, » atleten e.a. worden ongetwijfeld gedopeerd, maar dan » alleszins in mindere mate en bovendien is deze prak- » tijk in die sportmiddens veel moeilijker te konstateren.

Zolang er geen wetgeving tussenkomt die daden van » onderzoek toelaat, aan of op het lichaam van sportbe- » oefenaars, of die aan de onderzoekers ten minste toch

de macht en het recht geeft om een urine- of speekselstaal te preleveren bij die sportbeoefenaars teneinde na te gaan of ze al dan niet onder de invloed van stimulerende produkten verkeren, zal het in de meeste gevallen trouwens onmogelijk blijven de aanwezigheid van doping vast te stellen.

Daarom ook deze doortastende, vruchtbare en beslist op haar tijd komende aktie van de parketten in de wielermilieus.

2. Het onderzoek in die diverse dopingsaffaires maakt ons nog een treurige wetenschap rijker, n.l. dat de meeste jonge sportbeoefenaars in de praktijken van doping geïnitieerd worden door gewetenloze verzorgers en managers; in bepaalde gevallen met het oogluikend of zelfs schuldig medeweten van plichtvergeten geneesheren en apothekers. Triestiger kan het niet! We maken hier evenwel het proces van de deontologie en de plichtenleer van de geneesheren en apothekers niet en houden ons bij de nuchtere feiten.

Daarom ook onderlijn ik graag het richtinggevend en baanbrekend werk dat door internationale geneesherencongressen op het terrein van de doping de jongste tijd geleverd wordt.

In 1963 werden er congressen georganiseerd te Madrid en te Parijs en op 28, 29 en 30 mei 1964 kregen we aan de Universiteiten te Gent en te Brussel een Internationaal Seminarie over Doping.

Ook van medische zijde trekt men dus planmatig en doelbewust tegen de doping van leer.

Wat nu de misdrijfplegers in eigen land betreft:

De Correctionele Rechtbank van Oudenaarde veroordeelde op 6 november 1964 de genaamde D. Cl. M. en de geneesheer V.H.D. onderscheidelijk tot volgende straffen:

— een hoofdgevangenisstraf van 6 maanden (voorwaardelijk) en geldboeten van 1.000 frank x 20, 1.065 frank en 2.120 frank voor de eerste;

— een hoofdgevangenisstraf van drie maanden (voorwaardelijk) en een geldboete van 1.000 frank x 20 voor de tweede.

Beide waren in betichting gesteld wegens inbreuk op de wetgeving betreffende de slaap- en verdovende middelen. De eerste had zich bovendien schuldig gemaakt aan onwettige uitoefening van de geneeskunde.

Op 24 november 1964 veroordeelde de Correctionele Rechtbank te Kortrijk de verzorgers Van B.A. en Vand. R. tot geldboeten van 50 florijn en 100 frank x 20 voor de eerste, en een gevangenisstraf van 2 maanden (voorwaardelijk) meer geldboeten van 50 florijn en 100 frank x 20 voor de tweede, wegens feiten van onwettige uitoefening der geneeskunde en niet toegelaten handel in verdovende middelen.

Beide vonnissen zijn in kracht van gewijsde gegaan.

Te Oudenaarde heeft men de renners die in het bezit van stimulerende middelen gevonden werden niet vervolgd en te Kortrijk zijn de 7 betrokken renners vrijgesproken.

De Rechtbank van Kortrijk oordeelde dat het enkelvoudig bezit van dergelijke produkten, zonder het oogmerk ze te verhandelen, niet strafbaar is.

Ik heb in mijn studie over «Doping en Recht» een tegenovergestelde mening vooropgezet⁽¹⁴⁾, maar acht het onnodig in het bestek van deze uiteraard aan de tijd gebonden voordracht, hieromtrent een controverse aan te snijden.

Alleszins blijkt uit dit verschil in interpretatie van de wettekst dat, ook wat betreft dit uiterst delicate maar precies meest aktuele punt, een adequate en dringende reglementering door de wetgever absoluut noodzakelijk is.

3. Het optreden van de parketten lokte ook reacties uit — maar dan zeer vruchtbare reacties — van de pers en de openbare mening. Toen de eerste afstaptingen op de wielervedstrijden gebeurden, stak er een storm van verontwaardiging en protest op: het ingrijpen van de rijkswacht en de gerechtelijke politie was ongehoord, het ging tegen de rechtstreekse belangen van de renners en de inrichters in, men wou de wielersport in ons land in de rug schieten!

Nadien kwam gelukkig de bezinning en won de rede het op de eerste impulsieve reacties. De pennen draaiden bij, onze sportjournalisten zijn immers rechtgeaarde en eerlijke lui, die inzagen dat er iets moet gedaan worden om de gezondheid van onze jonge sportbeoefenaars te beschermen, vooral dan wanneer ze vernamen welke ontstellende omvang de doping genomen had, ook bij de allerjongste lichten.

Alle dag- en weekbladen schreven kategoriek tegen de doping, men publiceerde «levensbiechten» van gewezen wielrenners wier gezondheid geknakt werd door deze praktijken en er werd — en wordt nu nog! — resoluut aangedrongen op een wettelijke reglementering van het probleem.

De schoonste bekroning van deze humane journalistieke aktie voor de bescherming van onze jonge sportbeoefenaars, was ongetwijfeld het feit dat de prijs van de beste franstalige sportreportage 1964 werd toegekend aan dhr. Jacques Hereng voor zijn artikel «On a déclaré la guerre au doping». (15)

De pers heeft hier werkelijk baanbrekend werk verricht, want ze heeft de openbare mening wakker geschud en haar de ogen geopend voor de ernst van het probleem «doping».

Wanneer morgen een anti-dopingwetgeving wordt uitgevaardigd, zal ze een gunstige weerklank vinden bij het groot publiek, dat nu weet waarover het gaat en waarom het moet. Het zal — om een misschien vergezocht woord te gebruiken — een «populaire» wet zijn. En dit is ook nodig; want een wet die door de maatschappij met ongenoegen aanvaard wordt, kan immers altijd moeilijk konsekwent en met resultaat toegepast worden. Men denke hierbij alleen maar aan onze belastingwetgeving!

4. Ook op de bevoegde ministeries is men wakker geschud en iedereen die het goed meent met de sport hoopt dat we weldra een nieuwe en verdragende anti-dopingwetgeving krijgen.

Onmiddellijk na de eerst afstaptingen te Heist, Schellebelle en Aalst, werd er door de Senatoren H. Lahaye, A. Sledsens, J. Wiard, P. Descamps, E. Van Cauteren en H. Maisse, een Wetsvoorstel neergelegd om de toediening van opwekkende middelen aan de deelnemers van wielervedstrijden en sportcompetities, te horen verbieden. (16)

Dit voorstel bracht alleszins weinig positiefs. In een eerste artikel wordt gezegd dat het verboden is aan de deelnemers van sportcompetities opwekkende middelen toe te dienen en dat het aan de deelnemers zelf eveneens verboden is zich die middelen toe te dienen of te laten toedienen.

Het kind wordt wel bij de naam genoemd, maar dit is ook alles. Het voorgestelde art. 2 luidt immers: «Het bezit van opwekkende middelen, die bestemd zijn om aan deelnemers aan wielervedstrijden of andere sportcompetities te worden toegediend, is verboden.»

Zoals men ziet, wordt het daareven reeds terloops aangesneden twistpunt over het al dan niet strafbaar zijn van het bezit ten persoonlijke titel van opwekkende middelen, met deze tekst niet eens opgelost en bleef men in het slop.

Ook voorziet dit wetsvoorstel niets betreffende adequate mogelijkheden tot vaststelling van het misdrijf.

Hoe goed de bedoelingen van de ondertekenaars van dit wetsvoorstel ook mogen geweest zijn, in feite lost het weinig of niets op.

Ondertussen kwam het wetsontwerp Custers op het getouw en stelt de Heer Minister van Volksgezondheid en van het Gezin een anti-doping commissie in. Wat de definitieve tekst van de wet tegen de doping zal worden, is een kwestie van afwachten en het staat trouwens ook nog niet welomlijnd vast wat de taak en de opdracht zal zijn van de anti-doping commissie.

Men kan de wetgever ditmaal alleszins niet van traagheid betichten. Het ontwerp van wet waarbij de dopingpraktijk verboden wordt bij sportcompetities, is immers gedateerd op 29 januari 1965 en werd reeds op 10 maart 1965 door de Senaatscommissie van volksgezondheid goedgekeurd.

Dit wetsontwerp behelst 7 artikelen en er wordt o.m. in bepaald dat het enkelvoudig bezit van stimulerende middelen bij de sportbeoefenaar, op zichzelf strafbaar is.

Het wetsvoorstel Lahaye werd door de commissie meteen als overbodig verworpen.

Wij hopen in ieder geval dat men geen half werk levert, temeer daar er voor deze anti-dopingwet in Kamer en Senaat een ruime meerderheid zal gevonden worden.

5. Ten slotte is er het initiatief van de Koninklijke Belgische Wielrijdersbond (K.B.W.B.). Deze sportfederatie was de meest verketterde omdat de doping er het weligst tierde en persoonlijk heb ik de leidende instanties van de K.B.W.B. ook meer dan eens in het haar gezeten, omdat men jarenlang laks toekeek en zonder meer liet begaan, hoewel men het wist — of minstens diende te weten — dat deze plaag in de rennersmilieus een echte pest geworden was.

Wanneer er dan positief werk geleverd wordt door diezelfde K.B.W.B.-leiding, is het onze plicht dit evenzeer in het volle daglicht te plaatsen. En de Belgische Wielrijdersbond heeft ditmaal niet alleen positief, maar ook vooruitstrevend werk gepresteerd! In de sportreglementen van de K.B.W.B. werd nu immers een art. 226 bis ingelast, waarin gestipuleerd wordt dat: «de renner onherroepelijk zijn toestemming geeft om, » met het oog op een passende analyse, door de door » de BWB en door de regering daartoe aangestelden, » vóór, tijdens en na de wedstrijd, een staal te laten » nemen van zijn speeksel, van zijn urine en van zijn » bevoorrading, zowel in zijn handen als in die van » elke persoon die hem bijstaat ten welken titel of in » welke hoedanigheid ook. » (17)

Deze reglementering is verstrekkend en loopt de wet in wording vooruit. De sancties in geval van overtreding of weigering zich aan de controle te onderwerpen zijn zeer streng en gaan van schorsingen van minstens 1 maand, bij een eerste overtreding, tot definitieve en levenslange intrekking van de vergunning, in geval van een derde overtreding.

Uit juridisch oogpunt beschouwd heeft de K.B.W.B. het volste recht om dergelijke reglementering uit te vaardigen en moet dus principieel noch op de wet, noch op de gerechtelijke diensten beroep doen om te kunnen ingrijpen.

Bij het aanvragen van een vergunning om aan de onder controle van de K.B.W.B. ingerichte wedstrijden te kunnen deelnemen, bevestigt de betrokkene immers zijn akkoord met de reglementen van deze federatie, die voor hem meteen bindend worden. (18)

Meer bepaald wat de doping betreft, werd dit door

de Belgische Wielrijdersbond ook uitdrukkelijk voorzien. Op de aanvraag tot aansluiting en vergunning - 1965, die dient ondertekend te worden door de wielrenner en mede door de vader of voogd, indien de aanvrager minderjarig is, werd volgende litt. f) geformuleerd: «Ondergetekende renner verklaart onherroepelijk zijn toestemming te geven, om, met het oog » op een passende analyse, door de door de B.W.B. en » door de regering daartoe aangestelden, voor, tijdens » en na de wedstrijd, een monster te laten nemen van » zijn speeksel, van zijn urine, en van zijn bevoorrading, » zowel in zijn handen als in die van elke persoon die » hem bijstaat ten welken titel of in welke hoedanigheid ook. »

Deze nieuwe beschikking zal ook bindend zijn voor de buitenlandse renners die in België wedstrijden betwisten.

Op elk inschrijvings- of controleblad, dat vóór een wedstrijd door al de deelnemers dient ondertekend te worden, zal de hierboven aangehaalde clausule immers vermeld worden.

De K.B.W.B. installeerde ook een medico-juridische anti-dopingcommissie die actief van wal stak van de eerste wielervedstrijden van het seizoen 1965 die op zaterdag 6 en zondag 7 maart 1965 in ons land betwist werden. De eerste vijf geclasseerde deelnemers van een zestal wedstrijden werden na afloop van de koers bij een hiertoe door de K.B.W.B. aangesteld geneesheer ontboden en dienden er een urinestaal te laten nemen. De resultaten van het daaropvolgend onderzoek werden evenwel geheim gehouden.

Ten slotte moet ik er ook nog op wijzen dat de K.B.W.B. bij de Internationale Wielervedstrijden (I.W.U.) een voorstel neerlegde om de doping ook internationaal, in alle bij de I.W.U. aangesloten landen, te doen betwisten. Dit voorstel werd reeds tijdens het Internationaal Congres van de I.W.U. op 5 maart 1965 te Genève behandeld en schijnt de goedkeuring weg te dragen van het grootste deel der aangesloten federaties. Ik hoop van harte dat de K.B.W.B. in zijn prijzenswaardig initiatief, zowel op nationaal als op internationaal plan, volledig moge slagen. Alleen dank zij de efficiënte medewerking van de sportfederaties immers zal het mogelijk zijn de doping volledig uit te roeien.

De K.B.W.B. heeft nog andere katten te geselen. Er stelt zich inderdaad ook de kwestie van:

De contracten

De Belgische Wielrijdersbond, gesticht in 1882, groepeerde de grootste gedeelte van de wielrenners van beide kanten die regelmatig in wedstrijdverband uitkomen. Hij staat ook onrechtstreeks in voor de organisatie van de wielervedstrijden die in België onder de reglementen van de K.B.W.B. betwist worden. De Belgische Wielrijdersbond zelf is aangesloten bij de Internationale Wielervedstrijden (I.W.U. of U.C.I.).

Om in eigen land, of in het buitenland te mogen deelnemen aan een wedstrijd ingericht door de B.W.B. of door een buitenlandse bond die aangesloten is bij de I.W.U., moet men in het bezit zijn van een vergunning die jaarlijks afgeleverd wordt. Door het afleveren van deze vergunning neemt de B.W.B. geen enkele verplichting ten overstaan van de renner op zich. Door het verkrijgen van een vergunning bekomt de renner alleen maar een «toelating» om deel te nemen aan de wedstrijden ingericht onder de reglementen van de B.W.B. of de I.W.U.

De verschillende categorieën wielrenners en het tarief van de vergunningen voor 1965 zijn:

- *Dames* :
(minimum leeftijd : 15 jaar en 6 maanden) 1.200 Fr.
- *Liefhebbers-Nieuwelingen* :
geboren in 1948, 1949 en 1950 (minimum
leeftijd : 15 jaar) 1.150 Fr.
- *Liefhebbers-Juniores* :
geboren in 1946, 1947 en 1948 (minimum
leeftijd : 16 jaar en 6 maanden) 1.150 Fr.
- *Internationale-Liefhebbers* :
geboren vóór 1948 1.200 Fr.
- *Corporatie-Liefhebbers* :
(met ingang van het jaar waarin zij de
leeftijd van 19 jaar zullen bereikt hebben) 1.200 Fr.
- *Onafhankelijken* : 1.710 Fr.
- *Beroepsrenners* : 1.860 Fr.
- *Rijwielmotoristen* : 1.710 Fr.

Sinds enkele weken werd er ook een Belgische Bond voor Jonge Wielrenners (V.Z.W.) opgericht (19). Deze bond heeft tot doel het opleiden van jonge renners, die principieel niet ouder mogen zijn dan 15 1/2 jaar, op weg en piste (art. 4 van de Statuten). Ten slotte zijn er nog de vele honderden — laten wij het « kinderen » noemen — tussen de 12 en 18 jaar die de koersen voor niet aangeslotenen betwisten. Zonder gevaar voor overschatting mogen wij dan ook rekenen dat er in België circa 5.000 effectieven regelmatig aan wedstrijden deelnemen. Voor het merendeel van deze renners is er absoluut geen sprake van enig juridisch statuut. Zij gaan gewoonweg willekeurige koersen betwisten, winnen al of niet regelmatig een prijs en 95 % onder hen verdwijnen zoals ze gekomen zijn: naamloos!

Uit juridisch oogpunt bekeken bestaat er tussen de inrichters van deze wedstrijden en de renner geen speciale contractuele verhouding. Het gaat hier alleen maar om een gewone overeenkomst waarbij de inrichter zich verbindt een prijs uit te betalen in geval de renner zich tussen de prijswinnaars klasseert.

Zoals Prof. R. Blanpain het terecht laat opmerken is de renner ten opzichte van de inrichter geen aangesloten of ondergeschikte en dient hij alleen als een onafhankelijk werknemer te worden aangezien (20). Slechts voor een zeer beperkt aantal beroepsrenners en onafhankelijken, die regelmatig overeenkomsten afsluiten met de inrichters van wielervedstrijden, of direct verbonden zijn aan een wielermark of extra-sportieve firma, kan men spreken van een bestendige contractuele verhouding werkgever - werknemer (onder alle voorbehoud van de juistheid van deze term) en heeft de vraag naar het juridisch statuut van de wielrenner een wezenlijk belang.

De Belgische Wielrijdersbond beperkt zich, voor wat betreft het afsluiten van contracten tussen renners en inrichters enerzijds, en renners en firma's-werkgevers anderzijds, tot het louter administratief plan. Dit liet de deur open voor allerhande mistoestanden. Het geval van enkele vedetten niet te na genomen, mag men zeggen dat de konklusie van Prof. R. Blanpain in zijn studie over « Het Juridisch Statuut van de Belgische Wielrenner », 100 % juist en in niets overdreven is : « Men stelt werkelijk vast dat voor de mees- » te renners de overeenkomst in feite niets dan ver- » plichtingen bevat, terwijl er van werkelijke voorde- » len voor de renners dikwijls geen sprake is. » (21)

De meeste wielrenners zijn immers nog altijd zeer eenvoudige, eerder naïeve jongens, die ten allen prijze onder de kleuren van één of ander merk willen uitkomen en die, wanneer zij ergens een wedstrijd onder contract mogen rijden, bedrogen zijn nog vóór ze het vertrek nemen. Zoals altijd bevestigen de uitzonderingen de regel, maar in de meeste gevallen worden

de renners (en dan vooral de niet-vedetten) op werkelijk schandalige wijze gefopt.

De contracten voor de betwisting van bepaalde wedstrijden tegen een voorafbepaalde forfaitaire vergoeding of startgeld, worden bijna altijd afgesloten door tussenkomst van een manager. De deelnemer kan normaal niet meer dan een bepaald maximum bedrag verdienen. Nemen wij bv. het geval van een renner die aangeworven wordt tegen een startgeld van 2.000 Fr. om een criterium te betwisten. Wanneer die renner in kwestie de overwinning behaalt in dit criterium, overwinning waaraan een prijs van 5.000 Fr. zou verbonden zijn, kan hij niettemin toch op geen hoger bedrag dan de som van 2.000 Fr. aanspraak maken.

Wanneer men bovendien weet dat de manager in vele gevallen zelf inrichter — of medeinrichter is van dit soort koersen, begrijpt men meteen ook wat er al niet achter de schermen bekookst wordt.

Hoe groot en hoe afkeurenswaardig de misbruiken bij dit soort overeenkomsten ook zijn, toch kunnen ze de vergelijking nog niet doorstaan met de effenaf tegen de borst stotende contracten die aan de lopende band afgesloten worden tussen renners en extra-sportieve merken.

Ik wees er reeds op dat het niet langer meer mogelijk is in alle ernst het standpunt te verdedigen dat de sport in haar huidige verschijningsvorm een zuivere, niet lukratieve liefhebberij zou zijn. De wielersport biedt ons hiervan een typisch voorbeeld. Zij is, alleszins wat de beroepsrenners betreft, een hoofdzakelijk commerciële aanleggenheid geworden « te wijten aan » de inmenging van de grote handelsfirma's, die zon- » der ook maar enigszins om sport bekommerd te » zijn, zich van het wielrennen enkel en alleen bedie- » nen voor publicitaire doeleinden. » (22)

Sinds enkele jaren wordt de wielersport op het hoogste vlak gedomineerd door de extra-sportieve merken. Deze sluiten, door tussenkomst van een sportbestuurder of een andere geïnteresseerde derde, overeenkomsten af met de renners, waarbij deze zich verbinden tegen betaling van een maandgeld, speciale premies in geval van overwinningen in bepaalde wedstrijden en andere al dan niet reële voordelen, op hun truien, trainings en in alle contractueel bedongen omstandigheden, de publiciteit voor hun werkgever te voeren en zich te gedragen naar de onderrichtingen die hun door deze laatste verstrekt worden.

Het merendeel van deze overeenkomsten zijn bepaald eenzijdig opgesteld en spreken volledig in het voordeel van de werkgever. Het zou ons te ver leiden de diverse contracten die momenteel nog in omloop zijn te ontleden, maar enkel ten titel van voorbeeld haal ik enkele artikelen aan van een typecontract dat door een extra-sportieve firma aan de contracterende renners opgedrongen wordt :

« Art. 8 : de aangeworven renner verklaart zich ak- » koord deel te nemen aan de door de sportdirecteur, » namens de groepering, opgelegde wedstrijden. Indien » hij voor een andere wedstrijd op dezelfde datum » een kontrakt heeft onderschreven dient hetzelfde als » vernietigd te worden aangezien. De renner draagt » uitsluitend de verantwoordelijkheid tegenover de or- » ganisatoren die de aanwerving deden voor gebeur- » lijke financiële sancties. »

» Deze overeenkomst voorziet verder dat de aange- » worven renner steeds de toelating van zijn sport- » directeur zal dienen te vragen om in bepaalde wed- » strijden van eigen keuze te rijden, toelating die ten » allen tijde kan geweigerd worden, zonder dat daartoe » de reden dient opgegeven. »

« Art. 9 : de aangeworven renner verbindt er zich

» toe stipt de onderrichtingen namens de groepering » door de aangestelde sportdirecteur opgelegd, uit te » voeren zonder enig voorbehoud. Hij zal zich derhalve » schikken naar de door de sportdirecteur opgelegde » ploeggeest en beslissingen. Hij zal hiertoe desnoods » zijn eigen kansen opofferen, in welk geval verdeling » van de prijzen en premieën volgens beslissingen van » de sportdirecteur onder de deelnemende en tot de » groepering behorende deelnemers kan gebeuren. »

« Art. 15: indien de aangeworven renner 72 uur » voor de aanvang van een wedstrijd of 7 dagen voor » het vertrek van een rittenwedstrijd, waarvoor hij door » de vennootschap werd ingeschreven, zijn sportdirecteur niet verwittigd heeft dat hij om zeer grondige » redenen, over de gegrondheid waarvan alleen de » sportdirecteur oordeelt, niet kan deelnemen en aldus » de goede trouw van de vennootschap, groepering of » sportdirecteur misbruikt, kan hij beboet worden met » een boete gelijk aan vier maanden maandgeld. »

Of nog in een ander contract kon ik lezen: « In » geval aan bovenstaande clausules niet voldaan wordt, » kan bovenvermelde renner een boete oplopen gaan » de van 1.000 Fr. tot 500.000 Fr. of ook nog gewoon » weg zijn maandgeld verbeurd verklaard zien. »

« De fabrikant kan dit kontrakt zonder voorafgaand » bericht vernietigen. De fabrikant is niet verantwoor » delijk voor ongevallen waarvan de renner of derde » persoon het slachtoffer zouden kunnen zijn. »

Daartegenover staat dat de voordelen die in deze contracten voor de renners bedongen worden, beslist niet in verhouding zijn met hun verplichtingen. Meestal zijn de maandgelden en de prestatiepremieën in geval van overwinning tot een minimum herleid, verbindt de renner zich tot betaling van onmogelijke schadevergoedingen bij overtreding van een clausule van de overeenkomst (zie het voorbeeld hierboven) en is er natuurlijk geen enkele sociale zekerheid gestipuleerd voor het geval de renner, tengevolge van ongeval of ziekte, in de onmogelijkheid verkeert zijn « beroep » van wielrenner verder uit te oefenen. Ik moet trouwens nog verder gaan en effenaf echte gangsterpraktijken aan de kaak stellen, die er in bestaan de renners een contract geheel of gedeeltelijk in blanco te laten tekenen, zonder dat betrokkenen weten op wat zij precies recht hebben aan maandloon, overwinningspremies, uitrusting, enz... (23)

De wielrenners — en dan vooral de jonge opkomende en ambitieuze krachten — geloven in wat hun beloofd wordt, zonder evenwel die beloften op papier te krijgen. Hun goede trouw wordt door gewetenloze tussenpersonen spijtig genoeg al te dikwijls misbruikt, zodat het er in feite op neerkomt dat ze alleen verplichtingen op zich nemen en geen aanspraak kunnen maken op welomschreven voordelen, laat staan rechten.

Privaatrechtelijk bekeken zijn de meeste van deze overeenkomsten onbestaand of minstens vernietigbaar.

Het is inderdaad onbetwistbaar dat de dwaling ontrent de oorzaak (art. 1131 B.W.), het bedrog (art. 1116 B.W.) en de benadeling die in feite op een uitbuiting neerkomt (24), de onbestaanbaarheid of minstens de vernietigbaarheid van dergelijke overeenkomsten voor gevolg hebben. Meer bepaald wat de vernietigbaarheid om reden van benadeling betreft, staan wij hier voor een actueel probleem dat vroeg of laat een kluif kan worden voor de moderne jurist. Het recht ondergaat immers de invloed van de economische-, sociale- en politieke evolutie. Het rechtvaardigheidsgevoel, geconfronteerd met wantoestanden in de sport, zoals deze welke ik me verplicht voel hier aan te klagen, zou doorslaggevend moeten zijn wanneer er een rechtspraak in dergelijke en voor de toekomst onafwendbare betwis-

tingen zal gevestigd worden (25). In de gewettigde hoop dat een sociaal verantwoorde en op de actuele werkelijkheid geënte wetgeving, deze gezonde rechtspraak zou volgen.

Zelfde bemerkingen gelden natuurlijk ook voor de occasionele, ééndaagse overeenkomsten, die door de renner afgesloten worden met de inrichter (lees: manager) van een bepaalde organisatie. Professor R. Blanpain legt in zijn reeds hoger aangehaalde studie o.m. de nadruk op twee aspecten van dit genre van contracten:

1. het feit dat sommige overeenkomsten « sine die » afgesloten worden, wat derhalve in tegenstrijd zou zijn met art. 1780 B.W.;

2. het sociaal-rechtelijk karakter van deze overeenkomsten.

Wat het eerste punt betreft meen ik — zonder deze probleemstelling volledig te willen uitdiepen — dat betreffend artikel 1780 B.W. niet van toepassing is. Dit artikel aanziet inderdaad als onwettig een dienstverhuring die voor het leven aangegaan wordt (26). Een overeenkomst van werkverhuring met een wielrenner kan per essentie evenwel niet « sine die » afgesloten worden, daar de sportieve mogelijkheden van de contractant-werknemer uiteraard beperkt zijn in de tijd wat zijn economische levensduur t.o.v. zijn werkgever betreft, zodat dergelijk contract « de facto » slechts voor de duur van enkele jaren kan gelden. Het art. 1780 B.W. kan m.i. dan ook niet ingeroepen worden.

Heel anders stelt zich de kwestie van de sociaal-rechtelijke aard van de overeenkomsten afgesloten tussen de renner-werknemer en de extra-sportieve groep, in haar hoedanigheid van werkgever. Principeel treed ik het standpunt van Prof. Blanpain bij, dat alle objectieve elementen voorhanden zijn om te mogen besluiten dat wij hier voor een arbeidsovereenkomst of bediendencontract staan, wat ook de benaming weze die door de partijen aan dit soort overeenkomsten gegeven wordt (27). De wielrenner dient immers, tegen « bezoldiging », een « arbeidsprestatie » te leveren, in « dienst », onder « controle », « leiding » en « gezag » van de werkgever, in casu de extra-sportieve groep (28). Dit zou m.a.w. voor gevolg hebben dat, voor wat betreft de wielrenners die een regelmatig contract met een extra-sportieve firma afsloten, de sociale wetgeving van toepassing wordt. Vele van deze overeenkomsten zouden derhalve niet alleen vernietigbaar zijn op grond van het Burgerlijk Recht, maar ook om reden dat bepaalde bedingen van het contract strijdig zijn met de samengeordende wetten op de arbeidsovereenkomst voor bedienden en werklieden. Wij zouden bovendien voor een totale ommekeer komen te staan, daar de aldus verbonden wielrenners in onderhavig geval meteen aanspraak mogen maken op al de sociaalwettelijke voordelen die door de wetgeving voorzien worden; terwijl ze de betwistingen die hieromtrent ontstaan voor de bevoegde rechtsmacht kunnen brengen. In de huidige statuten en reglementen van de B.W.B. is er inderdaad geen enkele bepaling die verbiedt dat de geschillen, die voortspruiten uit overeenkomsten met inrichters of extra-sportieve firma's, voor de bevoegde rechtbanken kunnen gebracht worden (29). Met deze beschouwingen bleven wij evenwel op het terrein van de zuivere theorie en de hypothese. Het blijkt immers dat noch de wielrenners, noch de extra-sportieve firma's akkoord gaan om de tussen partijen afgesloten contracten als arbeids- of bediendenovereenkomst te aanzien. Dit was trouwens omzeggens het enige punt waarover én de extra-sportieve firma's én de bij monde

van een syndikaat vertegenwoordigde renners, het eens waren ter gelegenheid van de discussie omtrent een modelcontract dat op initiatief van de B.W.B. door onze confrater, Mr. E. Camerlynck, uit Ieper, Juridisch Adviseur van de B.W.B., voorgesteld werd. Ook hier is de B.W.B. dus blijkbaar tot het besef van zijn verplichtingen op algemeen vlak ten overstaan van de leden-renners gekomen; maar ondanks de goodwill van dit overkoepelend organisme, ziet het er vooralsnog niet naar uit dat wij binnen afzienbare tijd een voor beide partijen aanvaardbaar en rechtvaardig juridisch statuut van de wielrenner krijgen. De extra-sportieve firma's gaan van het standpunt uit dat de door hen gecontracteerde wielrenner in de allereerste plaats een «publiciteitsagent» is met al de gevolgen van dien. Zo men praktisch werk wil leveren dient de B.W.B. dan ook van zijn prerogatieven gebruik te maken om een aanvaardbare modus vivendi op te dringen en meteen een einde te stellen aan de al te flagrante misbruiken die nog steeds schering en inslag zijn op de contractenmarkt. Momenteel blijft dit evenwel toekomstmuziek.

Volledigheidshalve wil ik er ook op wijzen dat het in omloop brengen — en de uitvoering van dergelijke contracten, beslist aanleiding kunnen geven tot strafrechtelijke vervolgingen. Het is immers klaarblijkelijk dat de gecontracteerde wielrenners in zeer veel gevallen bedrogen worden. Weliswaar geeft de wetgever geen duidelijke definitie van het begrip «bedrog», maar waar in Boek II, Titel IX - Afdeling III «Oplichting en Bedrog», het art. 496 in zeer algemene bewoordingen de strafbaarheid voorziet voor hen die «... op een andere wijze van het vertrouwen of de »lichtgelovigheid misbruik maken ...», is het duidelijk dat de beschikkingen van dit artikel in zeer veel gevallen toepasselijk kunnen zijn ⁽³⁰⁾.

Om nog even op het terrein van onze nationale sport bij uitstek, de wielkoersen, te verwijlen, moet ik toch nog een paar randbemerkingen maken over de misbruiken die inherent zijn aan de organisatie van de snelheidswedstrijden zelf.

Snelheidswedstrijden en sportmanifestaties op de openbare weg

Al te veel en te gemakkelijk ziet men over het hoofd dat art. 39 van het huidig verkeersreglement (voormalig art. 43) een algemeen geldend verbod behelst om snelheids- en sportwedstrijden op de openbare weg te betwisten, behoudens speciale toelating van de overheid. Dit principieel verbod is evenwel een dode letter geworden daar er in 1964 in België alleen reeds onder de reglementen van de B.W.B. niet minder dan 5.698 wedstrijden betwist werden ⁽³¹⁾, onafgezien van de loopkoersen, rally's en andere sportmanifestaties meer. Bij het verlenen van de toelating om dergelijke organisaties in te richten, geven de betrokken overheden, en meer bepaald de burgemeesters, blijk van een verregaande laksheid en een gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef. Dit is zeker het geval wat betreft de koersen voor niet aangesloten, in bepaalde gewesten van ons land welig tieren. Het gaat toch niet op uitputtende snelheidswedstrijden te laten betwisten door jongens van 12 en 13 jaar, zonder te weten of zij er fysisch toe in staat zijn en bovendien zonder er zich in de meeste gevallen van te overtuigen of de burgerlijke aansprakelijkheid van de deelnemers en de inrichters door een verzekering gedekt is. Op deze wan toestanden werd reeds gewezen in de omzendbrieven van de heren Ministers van Binnenlandse Zaken dd. 25 juli 1934 en 20 februari 1937. Tot voor enkele jaren mochten er geen vergunningen verleend worden om

snelheidswedstrijden in te richten, tenzij onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de deelnemers minstens 18 jaar waren. De Heren Ministers en de Hoge Raad voor Lichamelijke Opvoeding en Sport dringen er bovendien op aan dat deze voorschriften streng zouden toegepast worden ⁽³²⁾. In zijn circulaire van 3 januari 1950 liet de Heer Minister van Volksgezondheid en van het Gezin een zekere versoepeling toe, in die zin dat deze wedstrijden ook mogen betwist worden door sportbeoefenaars van 15 tot 18 jaar, op voorwaarde dat zij in het bezit zijn van een geneeskundig getuigschrift met vermelding van de aard van de wedstrijden waaraan zij mogen deelnemen, en een bewijs van verzekering tegen ongevallen ⁽³³⁾.

Noch de wet, noch de ministeriële omzendbrieven blijken evenwel enige indruk te hebben gemaakt op de Heren Burgemeesters of de Gemeentebesturen. Kinderen van 12 tot 13 jaar betwisten nog steeds koersen «met speciale toelating van de overheid», zonder dat er sprake is van voorlegging van een geneeskundig getuigschrift, en in vele gevallen nog altijd zonder verzekering. De verantwoordelijkheid van de burgemeesters op dit punt is zeer groot.

In dit verband verwijzen wij naar de merkwaardige studie van de Heer Procureur-Generaal Hermann Beckaert over «De Gerechtelijke functie van de Burgemeester» ⁽³⁴⁾. Deze gezaghebbende auteur legde er de nadruk op dat de burgemeesters dikwijls blijk geven van een volledige passiviteit ten overstaan van de misdrijven en de misbruiken waarvan zij kennis krijgen, hoewel zij, als officier van de gerechtelijke politie, nochtans de verplichting hebben initiatief te nemen en de misbruiken op te sporen. Hun onverantwoorde houding bij het verlenen van toelating tot het organiseren van wedstrijden voor niet aangesloten, dient gezien te worden in dezelfde lijn van gedachten als deze welke door de Heer Procureur-Generaal ontwikkeld werden. Spijtig genoeg primeert dikwijls het kiesbelang en de burgemeesters durven de toelating tot inrichten eenvoudigweg niet weigeren uit vrees een bepaalde groep mensen te ontstemmen. Het is meer dan tijd dat er een einde gesteld wordt aan deze wan toestanden!

Dat deze trouwens niet van gisteren dateren blijkt ook nog uit een vonnis van de Rechtbank van Veurne van 7 april 1938, waarin uitdrukkelijk op het gevaar van de koersen voor niet aangesloten, gewezen werd ⁽³⁵⁾. Tijdens de wedstrijden zelf, zowel deze betwist onder de reglementen van de B.W.B. als de koersen voor niet aangesloten, doen er zich bovendien een angstwekkend aantal ongevallen voor, die meestal het gevolg zijn van het feit dat de deelnemers in koers de verkeersreglementen niet naleven en ook van een gebrek aan organisatie in hoofde van de inrichters. De rechtspraak en rechtsleer zijn het er reeds lang over eens dat het betwisten van een snelheidswedstrijd op de openbare weg, de deelnemers niet ontslaat van de verplichting de verkeersreglementen te eerbiedigen ⁽³⁶⁾. De Belgische Wielrijdersbond schrijft in zijn reglementen trouwens ook voor dat de aangesloten renners in alle omstandigheden verplicht zijn zich naar de bepalingen van de wegcode te gedragen. De werkelijkheid is evenwel totaal omgekeerd en wie tijdens het zomerseizoen een koers volgt of op een wedstrijd aanwezig is, zal met ontstelling constateren dat de meest elementaire principes van het verkeersreglement op elk ogenblik door de deelnemers verkracht worden, dikwijls onder het oog en onder de bescherming van de bereden politie en rijkswacht die deze koersen begeleiden. Het is dan ook niet te verwonderen dat er zoveel ongeluk-

ken gebeuren. De K.B.W.B. verzwijgt angstvallig het juiste aantal ongevallen en dan vooral de dodelijke.

In het verslag van de Algemene Vergadering van de K.B.W.B. van zondag 14 februari 1965, lezen wij als officiële cijfers voor het afgelopen seizoen 1964: 23 tijdelijke of bestendige werkonbekwamen (37). Dit kan onmogelijk juist zijn, want een vlaamstalig dagblad publiceerde reeds op 11 november 1964 de namen van volgende vijf Belgische renners die in 1964 het leven verloren: L. Vandeplas (botste op een kinderwagen); D. Geernaerts (botste op auto); J. Van Dijck (botste op auto); B. Saelens (na dubbele schedelbreuk) en W. Heymans (botste op vrachtwagen). Verder worden van Belgische wegrenners alleen reeds minstens 2 gevallen van schedelbreuk, minstens 10 hersenschuddingen, minstens 14 sleutelbeenbreuken, 20 andere breuken en een dertigtal zware verwondingen na val, vermeld (38). Gelet op het grote aantal wedstrijden die in ons land georganiseerd worden en het feit dat wij over de koersen voor niet aangesloten weinig of niets vernemen, mag men dan ook bij benadering ramen dat er zich tijdens de wielervedstrijden in België jaarlijks circa 100 min of meer zware ongevallen voordoen, waarvan verscheidene met dodelijke afloop. Vergeten wij hierbij ook niet dat de veiligheidsmaatregelen die door de inrichters genomen — of minstens zouden moeten genomen worden — zeker niet aangepast zijn aan de steeds groeiende verkeersdruk. De organisatoren van wielersporten hebben geen andere of grotere verplichtingen dan 50 jaar geleden, daar waar het moderne verkeer en het gevaar op de weg zeker geen vergelijking meer kan doorstaan met de toestand een halve eeuw terug. De kwestie van de veiligheid tijdens de wielervedstrijden is dan ook een prangend probleem dat een dringende oplossing vraagt. Er werden reeds privé-initiatieven in die zin genomen, zoals dit van de Heer A. Van Marcke uit Antwerpen en zijn medewerkers (39); terwijl er door de Heer Minister van Volksgezondheid en van het Gezin van zijn kant een commissie werd opgericht om, in samenwerking met het departement van Nationale Opvoeding en Cultuur, een grondige studie te wijden aan dit probleem (40). De aanvullende beschikkingen van de wegcode die door de Heer Minister van Verkeerswezen in het vooruitzicht gesteld worden, houden er eveneens rekening mee. Een nieuw artikel zou de verplichting opleggen dat een voorafgaande en schriftelijke toelating de voorschriften en veiligheidsmaatregelen moet vermelden welke door de inrichters van en deelnemers aan een snelheidswedstrijd op de openbare weg, dienen in acht genomen te worden (41).

Dit is beslist een belangrijke stap vooruit.

Het valt nu te bezien of de onderscheidene burgemeesters zich de moeite zullen getroosten om, in elk van de gevallen waarbij toelating gevraagd wordt tot het organiseren van een snelheidswedstrijd, de aangepaste voorzorgs- en veiligheidsmaatregelen voor te schrijven, rekening houdend met de aard van de organisatie en de plaatselijke toestanden. Eender hoe, er zal een directe en goedbedoelde samenwerking tussen de bevoegde overheid en de betrokken sportfederatie nodig zijn, zo men deze nieuwe wetbepaling consequent wil toepassen en op die manier de veiligheid van de deelnemers aan snelheidswedstrijden op de openbare weg in gevoelige mate vergroten.

Het zou een grote denkfout zijn uit wat voorafgaat te besluiten dat alleen de wielrennerij zich op de zelfkant van de sport beweegt. De voetbalsport, die in ons land minstens even populair is, zit vastgeankerd in een permanente toestand van onwettelijkheid; dit wat betreft de zeer belangrijke kwestie van:

De aansluiting bij een voetbalclub en het probleem van de handtekening van een minderjarige

Op grond van de huidige gangbare reglementering van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (K.B.V.B.), kan een minderjarige zich immers geldig aan een voetbalclub verbinden en blijft hij meteen in feite ook levenslang aan deze club gebonden, tenzij zij hem eigenmachtig ontslag of toelating tot overgang geeft. Het is vanzelfsprekend dat deze permanente band van ondergeschiktheid, die door rechtsonbekwamen in het leven geroepen wordt, volgens de algemeen geldende principes en bepalingen van onze wetgeving, niet kan gevalideerd worden.

De hoger geciteerde jonge Leuvense Hoogleraar Prof. R. Blanpain, publiceerde over dit en andere problemen in de Belgische Voetbalsport een Studie, getiteld «Wettelijkheid en Onwettelijkheid in de Belgische Voetbalsport» (42).

Hoe gebeurt thans de aansluiting bij een Belgische voetbalclub en wat zijn de gevolgen hiervan? Wij kunnen de situatie best resumeren aan de hand van de reglementen van de K.B.V.B. (43). Overeenkomstig artikels 36 en 42 c) 7° mogen de clubs alle personen van het mannelijk geslacht, die minstens 10 jaar geworden zijn, als leden aansluiten. Art. 42 a) voorziet «al de aansluitingen van leden geschieden op bijzonder daartoe bestemde en door de K.B.V.B. ter beschikking van de clubsecretarissen gestelde kaarten». Zodra de kandidaat deze aansluitingskaart ondertekend heeft en de aansluiting door het secretariaat van de K.B.V.B. aanvaard werd, is hij definitief aan die club verbonden. De bepalingen van art. 43 en 44 van zelfde reglementen voorzien immers dat de speler — en een aansluiting bij een club wordt door de betrokkene in de allereerste plaats ondertekend om in competitieverband te kunnen uitkomen — zijn «ontslag» of «overgang» slechts kan krijgen, mits instemming van de club waarbij hij aangesloten is. De art. 43 c) en 44 h) behelzen bovendien het verbod een belofte van «ontslag» of «overgang» aan een speler te overhandigen. De club van haar kant heeft als enige verplichting de speler minstens éénmaal per jaar tot effectieve deelname aan een officiële of vriendschappelijke wedstrijd uit te nodigen (art. 44 a). Zo zij aan deze verplichting niet voldoet, is deze speler vrij en kan hij toetreden tot een andere club. In feite impliceert deze reglementering dat men als speler van alle zelfbeschikkingsrecht op voetbalgebied afziet, door zijn handtekening te plaatsen op een aansluitingskaart voor een bepaalde club. Deze aansluiting is immers onbeperkt bindend en geldt voor de ganse duur van een voetballoopbaan. Vergeten wij hierbij niet dat de handtekening in de meeste gevallen geplaatst wordt door piepjonge lui, zonder tussenkomst van hun vader of voogd.

In onze wetgeving zijn er verschillende bepalingen die direct tegen deze doenwijze ingaan. Noteren wij vooreerst de art. 372, 373 en 374 betreffende de ouderlijke macht en de rechten die hieruit voortvloeien. De ouderlijke macht omvat immers niet alleen het recht van bewaking en toezicht, maar ook het recht van de ouder «om de maatregelen te treffen die hij tot de opvoeding van het kind nuttig acht» (44).

Het is derhalve onbetwistbaar dat de ouder — en hij alleen — beslist of hij de aansluiting van zijn zoon bij een voetbalclub nodig of nuttig acht, en in bevestigend geval oordeelt bij welke club die aansluiting zal gebeuren. Hij alleen kan dus een geldige toestemming geven (45).

Art. 1124 B.W. voorziet uitdrukkelijk dat de minderjarige onbekwaam zijn om contracten aan te gaan. De minderjarige is bovendien een volkomen onbekwame en alle rechtshandelingen die hij verricht, kunnen in zijn voordeel vernietigd worden ⁽⁴⁶⁾; dit overeenkomstig art. 1305 B.W.

Art. 1304 B.W. voorziet dat de aktie tot nietigverklaring van deze overeenkomsten, door minderjarigen afgesloten, slechts geldt voor een duur van 10 jaar, in tegenstelling met de andere rechtsvorderingen die pas na 30 jaar verjaren. Principieel zou men dus kunnen voorhouden dat de speler, te rekenen vanaf zijn meerderjarigheid, hoogstens over een termijn van 10 jaar beschikt, om de nietigverklaring van de aansluiting die hij tijdens zijn minderjarigheid afsloot, te vorderen. Art. 1304 vormt evenwel een uitzondering op de algemene regel van art. 2262 overeenkomstig dewelke de rechtsvorderingen slechts na een termijn van 30 jaar verloren gaan en dient derhalve, zoals elke uitzondering, streng limitatief en stipt uitgelegd te worden.

Aansluitend bij de restriktieve interpretatie van Prof. A. Kluyskens betreffende de toepassingsfeer van art. 1304, meen ik dan ook dat dit artikel niet geldt voor de «relaties met derden» van de minderjarige, domein waar m.i. het aangaan van dergelijke verbintenissen bevat. De speler heeft derhalve zeker het recht in thuishoort ⁽⁴⁷⁾. Temeer daar het ondertekenen van een aansluitingskaart in feite een eenzijdige verplichting om de actie tot rescissie gedurende een termijn van 30 jaar vanaf zijn meerderjarigheid in te leiden; tenware hij, overeenkomstig art. 1311 B.W., sinds zijn meerderjarigheid, zijn vroegere verbintenis zou bekrachtigd hebben.

Gelet op het feit dat de aansluiting bij een voetbalclub omzeggens altijd op een jeugdige leeftijd gebeurt, en rekening houdend met de modaliteiten van overgang en ontslag, staan wij hier meteen ook voor een contract «waarbij iemand zijn diensten voor zo lange tijd toezegt, dat het beding feitelijk neerkomt op een dienstverhuring voor het leven aangegaan» ⁽⁴⁸⁾. Dergelijke aansluitingen gaan onbetwistbaar tegen de bepaling van art. 1780 B.W. in.

Onnodig erop te wijzen dat deze overeenkomsten waarbij kinderen, met één pennetrek en zonder te weten waarover het in feite gaat, zich voor de rest van hun leven verbinden, een immoreel karakter hebben en dan ook strijdig zijn met art. 6 B.W. Hoe men het immers ook tracht voor te stellen, de bewering van de clubs dat ze met het aansluiten van jongeren in de allereerste plaats een opvoedende taak voor ogen hebben, is schijnheilig en onwaar. De clubs azen inderdaad vóór alles op de ontdekking van jong talent, dat ze kunnen gebruiken in hun eigen fanionelftal of verkopen tegen een zeer hoge prijs.

Dit ronselen van jeugdig mensenmateriaal kan door onze wetgeving dan ook onmogelijk goedgekeurd en officieel gehomologeerd worden.

Prof. Blanpain wijst er ook op dat ten aanzien van de Wet op de Beroepsverenigingen van 31 maart 1898, de huidige reglementering van de K.B.V.B. evenmin houdbaar is. Vanaf zestien jaar kan een minderjarige immers lid worden van een beroepsvereniging, tenzij verzet van vader of voogd (art. 3 der wet van 31 maart 1898, gewijzigd door art. 7 § 16 van de wet van 30 april 1958). Tenslotte is er ook nog een flagrante inbreuk op de beginselen van de vrijheid van verenigingsleven. Deze vrijheid wordt op elk gebied gewaarborgd door de wet van 24 mei 1921, die in art. 2 o.m. voorziet dat iemand ten allen tijde uit een vereniging kan treden en dat alle reglementsbepalingen

van een vereniging die hiertegen indruisen, als niet bestaande moeten worden aanzien.

De hier opgesomde verwijzingen naar de thans vigerende wetgeving, bewijzen overduidelijk dat de aansluitingen van minderjarigen bij de K.B.V.B. op onwettelijke manier gebeuren. Het is dan ook onbetwistbaar dat de minderjarige voetballer zich tot de gewone rechtsmacht zou kunnen wenden, om de vernietiging van zijn overeenkomst van aansluiting te vorderen. Dit kan in rechte niet verhinderd of tegengegaan worden door de artikelen 11c, 39b en 123 der reglementen van de K.B.V.B. waarbij het de aangesloten leden principieel verboden is de betwistingen tussen het lid en de bond of de club door de gewone rechtbanken te laten beslechten, zonder voorafgaande toelating van de bevoegde comités. Wij bleven tot nu toe evenwel op het vlak van de zuivere theorie en praktisch bekeken vrezen wij dat dergelijk geding, in de huidige stand van zaken, op niets zou uitlopen. Vergeten wij immers niet dat de K.B.V.B. in feite het monopolie van de voetbalsport in België bezit.

Nemen wij het voorbeeld van een speler die door een gerechtelijke uitspraak de vernietiging van zijn aansluiting bij een bepaalde club zou bekomen en meteen zijn vrijheid terugkrijgen. Zo hij nog aan competitievoetbal in de rangen van een bij de K.B.V.B. aangesloten club, wil doen, moet hij onvermijdelijk terug een aansluitingskaart tekenen. De K.B.V.B. kan deze aansluiting weigeren op grond van allerlei motieven of bepalingen van haar sportreglementen en hem alleszins beletten nog regelmatig te spelen. De K.B.V.B. houdt de teugels immers streng in handen en de betrokken speler zou voor de rest van zijn loopbaan in een nevenverbond, dat geen de minste toekomstperspectieven biedt, kunnen vegeteren. Uit juridisch oogpunt bekeken ware het nochtans van het grootste belang dat iemand het er eens zou op wagen dergelijk geding ten gronde te voeren, om in rechte en definitief te horen statueren over de wettelijkheid en de onwettelijkheid in ons Belgisch voetbalwereldje. De wording van een specifiek sportrecht met eigen en aangepaste rechtsleer, ontworpen voor de sport en de sportbeoefenaar, zou er ongetwijfeld veel baat bij vinden. Ik meen echter dat de K.B.V.B. angstvallig een principsvonnis — of arrest op dit punt zal trachten te vermijden. In de hogere besturen van de Voetbalbond weet men immers beter.

Wanneer er verleden seizoen een betwisting oprees omtrent de overgang van een speler van een Brusselse club en er een ogenblik sprake was deze betwisting voor de Rechtbank te brengen, werd de overgang achteraf dan toch maar toegestaan, liever dan het tot een rechtsgeding te laten komen. In Nederland werd het wel een proces. Toen de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (K.N.V.B.) aan de speler Theunissen, aangesloten bij P.S.V.-Eindhoven, een transfertificaat naar de ploeg Young Boys Bern (Zwitserland) weigerde, dagvaarde deze de K.N.V.B. in kortgeding voor de Rechtbank te Den Haag, teneinde er te horen beslissen dat dit certificaat hem binnen de 24 uren moest uitgereikt worden, of dat men hem, bij gebreke daarvan, een schadevergoeding van 7 miljoen Belgische frank zou betalen. Bij bevelschrift van 27 november 1964 werd deze eis ingewilligd ⁽⁴⁹⁾. Meteen werd het principe van de vrijheid van overgang van de voetballer uitdrukkelijk door de rechtsmacht bijgetreden. Dit schept voor de voetbalbonden dan ook een nieuwe situatie, zoveel temeer daar de transfertmarkt op internationaal plan steeds grotere uitbreiding neemt.

Ook in eigen land begint men zich zeer speciaal

aan deze kwestie te interesseren. Enkele weken geleden hielden een aantal voetballeiders van clubs uit hogere afdelingen een colloquium te Brecht, waarop ingrijpende hervormingsvoorstellen van de transfertmodaliteiten besproken werden. De belangrijkste nieuwheid was ongetwijfeld het voorstel dat gelijk welke speler van gelijk welke club op 18-jarige leeftijd zijn volledige vrijheid zou kunnen bekomen en de club mogen kiezen waar hij zijn verdere loopbaan wenst te slijten. De club die akkoord gaat om deze speler aan te werven, zal tegenover de oorspronkelijke club van de speler bepaalde welomschreven financiële verplichtingen moeten nakomen ⁽⁵⁰⁾.

Ook bij ons schijnt de strekking van de wettelijkheid in de voetbalsport dus meer en meer aanhangers te vinden. De kans dat ook in de sport het beginsel van de vrijheid van vereniging daadwerkelijk van kracht zal worden, is meteen niet denkbeeldig. Trouwens ook de bevoegde instanties van de K.B.V.B. schijnen eindelijk begrepen te hebben. Op 24 februari 1965 publiceerde «Sportleven», het officieel orgaan van de K.B.V.B. een uitvoerig «Verslag van het Uitvoerend Comité betreffende enkele grote Bondsproblemen». De kwestie van de aansluitingen en overgangen wordt er meer gedetailleerd in behandeld en de eindformule die door het betreffende comité wordt voorgesteld, steunt hoofdzakelijk op het principe dat de speler die zich heeft aangesloten toen hij nog een kind was, op een gegeven ogenblik de mogelijkheid moet hebben te beschikken over zijn toekomst als bezoldigd speler ⁽⁵¹⁾. Het venijn schuilt ook ditmaal in de staart: het feit n.l. dat de speler volgens dit voorstel zijn vrijheid slechts kan terugkrijgen met het oog op een professionele — of semi-professionele voetbalcarrière, en dan nog mits inachtneming van bepaalde voorwaarden. Dat de Voetbalbond blijkbaar resoluut een andere koers wil kiezen moge blijken uit het volgend citaat van het verslag in kwestie:

«Het uitvoerend Comité meent dat de bond op een »keerpunt van zijn bestaan is gekomen, en dat hij een »bredere plaats moet inruimen aan de individuele vrijheid evenals aan de onloochenbare rechten van de »vader of van de voogd der minderjarigen.

«Hij is het zichzelf verschuldigd nieuwe wegen te »gaan bewandelen, niet enkel omdat ze zich opdringen op menselijk vlak, maar tevens omdat er zich »voor hem en zijn clubs een gevaar aftekent, een »gevaar dat onvermijdelijk in de komende jaren nog »zal aangroeien, indien er geen ernstige maatregelen »worden getroffen om het te keer te gaan».

Het zullen uiteindelijk toch de clubs zijn die over deze hervormingsvoorstellen moeten stemmen, en zij hebben derhalve het laatste woord om te beslissen of de K.B.V.B. definitief de weg van de wettelijkheid zal opgaan. Tot zolang moeten de spelers, indien zij wensen te blijven voetballen, zich aan de nietige reglementsbepalingen van de K.B.V.B. blijven onderwerpen omdat zij geen andere keuze hebben. Het onrecht si immers sterker dan het recht. ⁽⁵²⁾.

Ik heb van meer nabij deze 3 facetten van de zelfkant van de sport willen aansnijden, precies omdat ze een exponent zijn van de onwettelijkheid en de mistoestanden op dit terrein. Dit betekent evenwel niet dat ik hiermee al de kankerplekken in de hedendaagse sportbeoefening behandeld heb; wel integendeel. De competitiesport is immers een randgeval. Zucht naar sensatie, recordjagerij, publiciteit via de sportbeoefenaar, personencultus en verkapt professionalisme, zijn zoveel verschillende factoren die hun duit in het zakje doen en de gezonde sportbeoefening ondermijnen. De

wanttoestanden zijn dan ook legio en enkel ten titel van voorbeeld en documentatie nog het volgende:

1. De omkoping werd dagelijkse kost in bepaalde sporttakken. Het voetbalmilieu is, wat dit betreft, zeker het meest besmette gebied. Vooral wanneer het seizoen naar zijn einde loopt en de promotie of degradatie voor bepaalde clubs een kwestie van «zijn» of «niet zijn» worden, komt er heel wat om de hoek kijken. Enkele weken geleden lazen wij in de sportrubriek van een vlaamstalig dagblad volgend bericht: «*London* — Uit »gerechtelijke kringen wordt vernomen, dat de moge- »lijkheid bestaat dat nog 35 beroepsvoetballers in staat »van beschuldiging worden gesteld wegens het opzet- »telijk doen verliezen van competitiewedstrijden en het »bedriegen van bookmakers.

»Deze voorspelling van nieuwe gerechtelijke aktie »volgde na het drama van gisteren vóór het assisenhof »van Nottingham waarin tien spelers tot gevangenis- »straffen werden veroordeeld wegens het comploteren »om wedstrijden te verliezen. Twee Engelse internationals, Peter Swan en Tony Kay, kregen elk vier »maanden. James Gault kreeg de zwaarste straf die »werd uitgedeeld, vier jaar.» Het betreft hier evenwel geen louter Engelse aangelegenheid: F.C. Turnhout en Racing Lokeren, twee onzer clubs uit hogere afdelingen, degradeerden verleden seizoen wegens feiten van omkoping; terwijl twee bekende voetballers uit Eerste Klasse, nl. Gebuurs en Gijbels, beiden aangesloten bij F.C. Beringen, om zelfde reden door de K.B.V.B. levenslang geschorst werden. Vooralsnog zijn gewone feiten van omkoping in ons recht niet direct strafbaar. In een toekomstige sportwetgeving zal men de lege ferenda hier dan ook rekening dienen mee te houden. De omkoping is immers geen kwaal, typisch eigen aan het voetbal, want zij blijkt ook gemeengoed te zijn in verschillende andere sportvertakkingen.

2. Een weinig bekend, maar algemeen verspreid misbruik, is het ronselen van leden-spelers. De clubs interesseren zich inderdaad vooral aan vedetten die door hun prestaties in het volle licht van de actualiteit komen te staan. Deze belangstelling is des te groter wanneer de club in kwestie gepatroneerd wordt door een extra-sportieve firma, die in de allereerste plaats publicitaire belangen op het oog heeft. De verleiding is dan ook groot om deze vedetten ten allen prijze aan te sluiten. De Koninklijke Belgische Atletiek Bond (K.B.A.B.) is één der enige federaties die dergelijke praktijken in haar reglementen openlijk aan de kaak stelt en sanctionneert. «Leden van de K.B.A.B. die »betrapt worden op ronselen, zullen levenslang geschorst worden uit de controle van de bond. Door »„ronselen” verstaat men alle bedrieglijke daden die »tot doel hebben, bij zijn club leden aan te sluiten, »die reeds bij een andere K.B.A.B.-club aangesloten »zijn, en wel: door beloften, van materiële of andere »voordelen, aan de atleten zelf of aan de leden van hun »comité, hetzij schriftelijk of door huisbezoek, door »beïnvloeding van hun ouders en vrienden; door be- »loften van werkgelegenheden of trainingsfaciliteiten, »van giften in natura op gebied van uitrusting, van »reizen of betaling der debetsaldo's van de belanghebbende clubs of hen voor te stellen onderafdeling »te worden, evenals door gelijk welk ander voordeel te »beloven dat belanghebbende atleet zou ansporen zijn »clubverandering aan te vragen en het ontslag of »onwerkzaamheid van zijn club te verwekken.» ⁽⁵³⁾.

De tekst van dit artikel is wel log en zwaarbeladen, maar toch, wat het ronselen betreft, durft men in de

kringen van de K.B.A.B. een kat alleszins een kat noemen. Van de toepassing van het reglement en het treffen van sancties komt er evenwel spijtig genoeg niet veel in huis.

Men denke evenmin dat er niets gebeurt in andere sportfederaties, waar men die handelwijze doodzwijgt. Meer speciaal in de kaats- en basket-ball-milieus, de wielersclubs en nog heel wat andere sportvertakkingen, worden heel wat leden geronseld. De rechtsmacht staat hier immers machteloos en kan niet ingrijpen; het gaat hier m.a.w. om een louter reglementaire aangelegenheid in de schoot van de betrokken federaties. Ook op dit terrein dient men dus te beginnen aan uitzuiveren te denken.

3. Wat nu meer speciaal deze reglementen van de sportfederaties betreft, moet er toch eens op gewezen worden dat ze eveneens aanleiding geven tot heel wat onwettelijkheden. In de reglementen van bijna al de federaties zijn er immers één of meer clausules voorzien, waarbij de aangesloten leden de uitdrukkelijke verbintenis op zich nemen, zich niet tot de gewone rechtsmachten te wenden, in geval van betwisting met hun federaties of tussen de leden onderling. Meestal komt het er op neer dat ze zich meteen onderwerpen aan de bevoegdheid van een «scheidsrechter», m.a.w. commissies of comité's die te dien einde in de schoot van de onderscheidene verenigingen in het leven geroepen worden. Deze verbintenis van het lid, waarmede hij de rechtsbevoegdheid van zijn sportfederatie aanvaardt, is in principe niet ongeoorloofd (55); terwijl anderzijds art. 1003 W.B.R. uitdrukkelijk voorziet, dat iedereen de rechten waarover hij vrij beschikt aan de uitspraak van een scheidsrechter kan voorleggen. Het is m.i. evenwel vanzelfsprekend dat de verplichting om zich aan de eigen rechtsmacht van de betrokken sportbond te onderwerpen, alleen maar kan gelden op zuiver sportief terrein, t.t.z. de beoordeling en de toepassing van de sportreglementen, evenals de betwistingen die hieruit voortvloeien. En dan nog! Deze scheidsrechterlijke colleges nemen dikwijls zeer drastische beslissingen, gaande tot levenslange uitsluiting of schrapping van het betrokken lid. Het gaat hier dan ook om een aangelegenheid, die op elk gebied van het grootste belang kan zijn voor de verdere loopbaan van een sportbeoefenaar. Elk van die gevallen moet derhalve met de grootst mogelijke sereniteit, door absoluut onbevooroordeelde en bevoegde personen, behandeld worden. Dit is spijtig genoeg niet altijd zo! In vele federaties mag een lid dat verschijnt om geoordeeld te worden, zich niet eens laten bijstaan door een advocaat; terwijl zij die geroepen zijn om recht te spreken, meestal over niet de minste juridische vorming, noch ondervinding op dit terrein beschikken en in vele gevallen terzelfdertijd rechter en partij zijn. Het hoeft geen betoog dat dergelijke toestanden niet toelaatbaar zijn en dat alleen betwistingen van minder belang tot de bevoegdheid van deze rechtsprekende commissies zouden mogen behoren (56). Voor het overige zijn de op te lossen geschillen dikwijls aangelegenheden welke de openbare orde betreffen en die dan ook nooit het voorwerp mogen uitmaken van een scheidsrechterlijke clausule (57).

Ten slotte gaat het in vele gevallen om minderjarigen welke voor de scheidsrechters moeten verschijnen. Welnu, een minderjarige is juridisch onbekwaam zich tot een scheidsrechterlijk beding te verbinden (58). Bovendien voorziet de wetgever, onder art. 1023 W.B.R. uitdrukkelijk dat het beroep tegen de scheidsrechterlijke vonnissen voor de rechtbank van eerste aanleg dient gebracht te worden. Persoonlijk ken ik geen

enkel reglement van een sportfederatie die met deze modaliteit rekening houdt.

De reglementaire macht welke de sportfederaties zich eigenmachtig toeëigenen en die op een vorm van jurisdictie neerkomt, is derhalve in de meeste gevallen onwettig en onverantwoord.

Ook hierin moet er naar aanpassing en gezondmaking gestreefd worden.

Met de Wet van 31 mei 1958, houdende reglementering van de bokswedstrijden en -exhibities, waarvan de tekst evenwel — begrijpe wie kan! — pas meer dan vier jaar later in het Staatsblad bekendgemaakt werd (59), heeft de wetgever de strijd voor de gezondmaking van de Sport definitief ingezet. Nu er ook een anti-dopingwetgeving in het vooruitzicht gesteld wordt, gaan wij er beslist op vooruit.

Ik meen evenwel in de loop van deze uiteenzetting aangetoond te hebben dat er nog heel wat werk voor de boeg ligt. De actuele sportbeoefening heeft nieuwe normen, nieuwe noden, maar ook nieuwe wantoestanden in het leven geroepen. Sommige liefhebberijen zoals de «jacht» of de zogeheten «duivensport», die men vroeger tot het domein van de sport rekende, maar die ik nu liefst toch niet meer als dusdanig zou kwalificeren, werden reeds lang door een strenge wetgeving gereguleerd. Wanneer het echter om uiterst delicate en dikwijls schandalige toestanden, zoals de aansluiting van minderjarigen, de contracten van de sportbeoefenaars, e.a. gaat, staan wij nog steeds voor de ijle leegte.

Het is dan ook nodig dat hierin spoedig verandering komt, dank zij het initiatief van de wetgever, in nauwe samenwerking met alle rechtgeaarde sportbeoefenaars en verantwoordelijke leiders van de verschillende sportfederaties.

De vraag naar een eigen «sportrecht» dringt zich immers meer en meer op!

DE RIDDER Etienne,
Advokaat aan de Balie
te Dendermonde.

(1) Veltman (Jaak). «Land van Wielrenners», nr. 15 van «De Seinsenen» reeks. N.V. De Nederlandse Boekhandel, Antwerpen, 1941, blz. 5.

(2) Vanden Einde (E.). «A.B.C. van de Atletiek», D.A.P. Reinarth Profjes. Brussel. 1964, blz. 42.

(3) Spaak (Bob). «Sport voor Sport», Geïllustreerde Salamanders, Amsterdam 1958, blz. 5.

(4) De Ridder (E.). «Doping en Recht», R.W. 9 februari 1964, kol. 1194 en volg.

(5) Miermans (C.G.M.). «Sport in een veranderende Wereld», Het Spectrum, Utrecht-Antwerpen, 1959, blz. 14.

(6) Charles (Raymond). «Le Sport et le Droit Pénal», Editions de l'Education Physique, des Sports et de la Vie en plein air, Bruxelles 1964, blz. 31.

(7) Charles (R.), op. cit. blz. 29 en 30.

(8) Loup (Jean). «Les Sports et le Droit», Dallon, Paris, 1930, blz. 9.

(9) Huizinga J. «Homo Ludens», 1938.

(10) Miermans (C.G.M.). op. cit. blz. 68.

(11) «Het Nieuwsblad», 6 januari 1965.

(12) «Het Nieuwsblad», 15 februari 1965, blz. 14.

(13) «Belgische Tijdschrift voor Geneeskunde», 3 december 1964, nr. 23, blz. 1218.

(14) De Ridder (Etienne). op. cit. kol. 1202 en 1203.

(15) Hereng (Jacques). «On a déclaré la guerre au doping» en «Le Soir Illustré» van 17 december 1964, blz. 20 en volg.

Vermelding van de bekroning «Het Volk» van 16-17 januari 1965, blz. 22.

(16) Documentatie Belgische Senaat, nr. 284 van 17 juni 1964.

(17) Sportreglementen K.B.W.B. van kracht met ingang van 1 januari 1965 art. 226, blz. 63 en art. 227, blz. 63 en 64.

(18) Burgerlijke Rechtbank Brussel, 25 januari 1936, Pas. 1937, III, 52.

(19) Bijlage tot het Belgische Staatsblad, Verenigingen zonder Winstgevend Doel en Instellingen van Openbaar Nut, van 21 jan. 1965, blz. 92, nr. 178.

(20) Blanpain (R.). «Het Juridisch Statuut van de Belgische Wielrenner», R.W. 3 mei 1964, kol. 1740.

(21) Blanpain (R.). op. cit. kol. 1742.

(22) Wijn (W.). «Sociale Evolutie in het Wielrennen», Sporta, 1963, blz. 143.

- (23) *Blanpain (R.)*. op. cit. kol. 1743.
 (24) *Kluyskens (A.)*. « De Verbintenissen », 5e Uitgave, N.V. De Standaard, Brussel, 1948, nr. 35, blz. 66.
 (25) *Savatier (R.)*. « Les Métamorphoses économiques et sociales du Droit Civil d'aujourd'hui », Parijs, 1948.
 (26) *Kluyskens (A.)*. « De Contracten », Tweede Druk, N.V. De Standaard, 1952, nr. 294, blz. 401 en nr. 310, blz. 431.
 (27) *Blanpain (R.)*. op. cit. kol. 1745.
 (28) *Anselin (J.)*. « Cours Pratique de Droit Social et Industriel », Bruxelles, 1956, blz. 130.
 (29) *Blanpain (R.)*. op. cit. kol. 1747.
 (30) *Lambrechts (W.)*. « Oplichting en Bedrog in Publiciteit en Reklame », R.W. 23 april 1961, kol. 1806 en 1807.
 (31) *Algemene Statutaire Vergadering van de K.B.W.B. (V.Z.W.)* van 14 februari 1965. Verslag van de Algemene Raad.
 (32) *Omzendbrief Ministerie van Binnenlandse Zaken* dd. 25 juli 1934, 2e Sectie — nr. 432/6 (Bestuurlijk Memoriaal Oost-Vlaanderen, blz. 372) en *Omzendbrief Ministerie van Binnenlandse Zaken* dd. 20 februari 1937 (Bestuurlijk Memoriaal Oost-Vlaanderen, blz. 89).
 (33) *Omzendbrief Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin* van 3 januari 1950 (Bestuurlijk Memoriaal Oost-Vlaanderen, blz. 239).
 (34) *Beckaert (H.)*. « De Gerechtelijke Functie van de Burgemeester », R.W. 21 september 1958, kol. 129 en vlg.
 (35) *Burg. Veurne*, 7 april 1938, R.W. 1937-1938, kol. 1445.
 (36) *Van Roye (R.)*. « Le Code de la Circulation », Bruxelles 1956, blz. 624, nrs. 1177, 1178 en 1179.
 (37) *Verslag Algemene Raad B.W.B.* op. cit. 32.
 (38) « *De Gazet van Antwerpen* », 11 november 1964, blz. 17.

- (39) « *Het Volk* » van 6 januari 1965, blz. 21.
 (40) « *Het Volk* » van 7 januari 1965, blz. 18.
 (41) « *La Libre Belgique* », 20 en 21 februari 1965, blz. 2.
 (42) *Blanpain (R.)*. « Wettelijkheid en Onwettelijkheid in de Belgische Voetbalsport », Uitgeverij Uystpruyst, Leuven, 1963.
 (43) « *Reglement van de Koninklijke Belgische Voetbalbond* », Uitgave 1962 met de aanvullende « Verzameling 1964 der Wijzigingen aan het Reglement ».
 (44) *Kluyskens (A.)*. « Personen en Familierecht », Tweede Druk, Gent 1950, blz. 570, nr. 624.
 (45) *Blanpain (R.)*. op. cit. blz. 19.
 (46) *Kluyskens (A.)*. « De Verbintenissen », Vijfde druk, 1948, blz. 92, nr. 50.
 (47) *Kluyskens (A.)*. op. cit. « De Verbintenissen », nr. 239.
 (48) *Kluyskens (A.)*. op. cit. « De Contracten », nr. 294, blz. 401.
 (49) « *Het Nieuwsblad* », 28-29-november 1964, blz. 12.
 (50) « *Het Nieuwsblad* », 28 januari 1965, blz. 10.
 (51) « *Sportleven* », woensdag 24 februari 1965, blz. 9, 10 en 11.
 (52) *Blanpain (R.)*. op. cit. blz. 20.
 (53) « *Het Volk* », 28 januari 1965, blz. 23.
 (54) *Statuten Koninklijke Belgische Atletiekbond, V.Z.W.D.*, Graanmarkt 61-63, Brussel 1, art. 121.
 (55) *Rep. Prat. du Droit Belge*, verbo « Action », nr. 10.
 (56) *Genon (J.P.)*. *Guide Juridique des Sportifs et Touristes*. Ets. E. Bruylant S.A., Bruxelles, 1959, blz. 139-141.
 (57) *Répertoire Pratique du Droit Belge*, verbo « Arbitrage », nr. 66 — *De Page*, Tome I, blz. 113 voetnoot.
 (58) *Bernard (A.)*. « L'Arbitrage volontaire en droit privé », Bruxelles, 1937, blz. 49-50 — *De Page*, Tome I, nr. 800.
 (59) *Belgisch Staatsblad* van 12-13 juni 1962, blz. 5082.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 30 januari 1965.

Voorzitter : M. de Bersaques.
 Raadsheer-verslaggever : M. Wauters.
 Advocaat-generaal : M. Dumon.
 Advocaten : Mrs. Van Rijn en Bayart.

1. **Verbintenissen.** — Miskennen van een voorkeurrecht bij verkoop van een onroerend goed. — Gedwongen uitvoering in natura. — Bij verbintenissen om iets te doen en niet te doen is de rechtstreekse uitvoering de normale wijze van uitvoering.
2. **Koop-verkoop.** — Krenking in gemeen bedrieglijk overleg van de rechten van een derde. Geen vrijwaring door de verkoper bij uitwinning van de koper.
3. **Cassatie.** — Kritiek van beweegredenen. — Wettelijke rechtvaardiging van een dispositief.

1. *Het is niet juist, dat de niet nakoming van een verbintenis om niet te doen, alleen vatbaar zou zijn voor een gedwongen uitvoering in de vorm van een equivalent en niet in natura. De rechtstreekse uitvoering is de normale wijze van uitvoering zowel bij verbintenissen om iets te doen als bij die om iets niet te doen. De uitvoering in de vorm van een equivalent dringt zich echter niet op, wanneer o.m. de rechtstreekse uitvoering niet of niet meer mogelijk is. (Zie nader het arrest. Schending van een voorkeurrecht door de verkoper en medeplichtigheid van de koper aan de bedrieglijke krenking van het voorkeurrecht; vernietiging van de verkoop met als gevolg de terugkeer van het onroerend goed in het vermogen van de oorspronkelijke verkoper).*
2. *Een verkoper is niet gehouden een koper bij toepassing van de artt. 1625 v. B.W. te vrijwaren voor een uitwinning, die het gevolg is van een door de partijen bij het sluiten zelf van het contract in gemeen overleg aan de rechten van een derde toegebrachte krenking.*
3. *Een middel, waarbij terecht de redenen gekritiseerd worden, waarop de bestreden beslissing steunt, kan niet aangenomen worden, wanneer het dispositief*

van deze beslissing wettelijk (door een andere beweegreden) gerechtvaardigd is. (Zie nader het arrest).

Van Haezendonck en cs. t/ Van Haezendonck en cs.

Gelet op het bestreden arrest, op 27 februari 1963 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Overwegende dat het arrest vaststelt 1) dat bij notariële akte van deling en verffening van 26 april 1939 het onroerend goed dat in onverdeeldheid aan Van Haezendonck Jozef, Corneel en Maria en aan hun vader Pieter toebehoorde aan deze laatste volledig werd toebedeeld; 2) dat in deze akte een op 15 april 1939 tussen de vader en zijn zonen en schoonzoon overeengekomen beding ingelast werd volgens hetwelk, in geval van verkoop van het onroerend goed, een recht van voorkeur aan de drie kinderen verleend werd; 3) dat vader Van Haezendonck bij notariële akte van 3 februari 1950 het goed aan eisers verkocht; 4) dat verweerders op 15 maart 1950 aan hun vader en aan eisers een aangezekende brief stuurden waarbij ze « verzet aantekenen » tegen de verkoop wegens niet nakoming van de in de akte van 26 april 1939 aangegane verbintenissen, 5) dat vader Van Haezendonck op 7 maart 1951 overleed;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 711, 1134, 1142, 1145, 1165 en 1382 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest, het beroepen vonnis bevestigend, de verkoop van 3 februari 1950 nietig verklaart om reden dat « de verbintenis om iets te laten geen zakelijk recht aan de schuldeisers toekent en dat hij, wanneer deze verbintenis niet nageleefd wordt, tegen de promettant alleen een vordering in schadevergoeding kan instellen; dat de vernietiging van de verkoop nochtans ter zake kan aangevraagd worden, als een vordering tot schadevergoeding, tegen appellanten die, ter zake, de medeplichtigen zijn van de verkoop gedaan door vader Van Haezendonck, met bedrieglijke benadeling van de rechten van geïntimeerden (thans verweerders) begunstigden van het voorkeurrecht ».

terwijl, 1) het bestaan van de akte van verkoop van 3 februari 1950 verleden tussen vader Van Haezendonck en eisers zich opdringt aan alle derden, en ook aan verweerders, die met het bestaan van deze akten rekening moeten houden, zodat de eigendom van het huis door deze akte geldig op eisers overgegaan was en aan verweerders tegenstelbaar was (schending van de artikelen 711, 1134, en 1165 van het Burgerlijk Wetboek, 2) zelfs indien eisers als derde-medeplichtigen zouden aangezien worden wat betreft de schending door de promettant van een verbintenis om iets niet te doen, de vordering tot schadevergoeding tegen de derde-medeplichtigen, zijnde eisers, slechts kan leiden tot het bekomen van schadevergoeding en niet uitvoering «in natura» (schending van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek), 3) elke verbintenis om iets niet te doen, zoals deze aangegaan door promettant vader Van Haezendonck, wordt opgelost in schadevergoeding en niet leidt tot uitvoering «in natura» (schending van de artikelen 1142 en 1145 van het Burgerlijk Wetboek), zodat het arrest de in het middel aangeduide bepalingen geschonden heeft:

Overwegende dat het arrest, zonder te dien opzichte aangevochten te worden, beslist dat de vader van partijen, door het onroerend goed aan eisers te verkopen zonder verweerders in de gelegenheid te stellen het hun bij overeenkomst toegekend voorkeursrecht uit te oefenen, een contractuele fout begaan heeft en dat eisers, door dit goed te kopen, zich medeplichtig hebben gemaakt aan de bedrieglijke krenking van de rechten van de verweerders;

Overwegende dat eisers ten onrechte doen gelden dat, daar de contractuele verbintenis van de rechtsvoorganger van de partijen een verbintenis is om iets niet te doen, het niet nakomen ervan alleen aanleiding kan geven tot een gedwongen uitvoering door equivalent en niet tot een uitvoering in natura;

Overwegende, inderdaad, dat de rechtstreekse uitvoering de normale wijze van uitvoering is zowel van de verbintenissen om iets te doen als van die om iets niet te doen;

Overwegende, echter, dat de uitvoering door equivalent zich opdringt wanneer, onder meer, die rechtstreekse uitvoering niet of niet meer mogelijk is;

Overwegende dat het arrest wettelijk beslist dat, daar de eisers als derden medeplichtig de door verweerders geleden schade mede hebben veroorzaakt, de sanctie van die fout bestaat in de vergoeding in natura, dit wil zeggen de vernietiging van de verkoop met als gevolg de terugkeer van het onroerend goed in het patrimonium van de verkoper, rechtsvoorganger van de partijen;

Dat, inderdaad, noch vastgesteld noch beweerd wordt dat de uitvoering «in natura» onmogelijk geworden is wegens, onder meer, de vervreemding van het goed door eisers;

Dat, overigens, het arrest, door de eisers als sanctie van hun fout aldus te veroordelen tot de teruggave van het onroerend goed, niet heeft ontkend dat de verkoop, zelfs ten opzichte van de verweerders, de eigendom aan de eisers had overgedragen;

Dat het middel, derhalve, naar recht faalt;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 777, 1300 en 1625 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet,

doordat het arrest het beroepen vonnis bevestigt en daardoor de akte van verkoop van 3 februari 1950 vernietigt, om reden dat «appellanten (thans eisers) beweren dat de verkoop tussen vader Van Haezendonck en appellanten volkomen geldig is en met geen bedrog

tussen hen behept, zodat geïntimeerden (thans verweerders) als erfgenamen, alleszins in de plaats van de verkopers zijn getreden en de kopers moeten vrijwaren en zich minstens moeten onthouden ze in hun bezit te storen; dat de eerste rechter daarop terecht geantwoord heeft dat geïntimeerden, in casu, niet optreden als erfgenamen maar als begunstigten van een voorkeursrecht voortvloeiende uit de overeenkomst van 15 april 1939, hernomen in de akte van 26 april 1939, recht dat ze uitgeoefend hebben vóór de dood van hun vader; dat het geïntimeerden dus steeds vrijstaat een eis tot schadevergoeding gesteund op een quasi-delict voort te zetten tegen appellanten die wetens deel genomen hebben aan de schending van het voorkeursrecht door hun vader»,

terwijl, 1) door de eenvoudige aanvaarding van nalatenschap door verweerders, zoals eisers in hun conclusies voor de rechter in hoger beroep vaststelden, zonder tegengesproken te worden, de boedelvermenging tussen de «de cujus» en verweerders medegebracht werd, zodat alle rechten, het weze schuldvorderingsrechten of zakelijke rechten, van de erfgenamen tegen de «de cujus» door vermenging uitgedoofd werden (schending van de artikelen 777 en 1300 van het Burgerlijk Wetboek), 2) verweerders daardoor, hun rechten vermengd zijnde met die van de «de cujus», een verplichting tot vrijwaring hadden ten opzichte van eisers, en dan ook tegen hen geen uitwinning konden instellen, te meer daar de boedelvermenging ondeelbaar is en geen onderscheid tussen hun hoedanigheden kan gemaakt worden (schending van alle wetsbeschikkingen in het middel aangeduid), 3) de vordering tot vernietiging ingesteld werd na het overlijden van de vader, zodat de vermenging van hoedanigheden toen had plaats gegrepen, en het onverschillig is of verweerders vroeger tegen de verkoop hadden geprotesteerd (schending van de artikelen 777 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet).

Overwegende, weliswaar, dat eisers terecht de reden critiseren waarop het arrest steunt om te beslissen dat verweerders, in hun hoedanigheid van erfgenamen, die de nalatenschap van hun vader aanvaard hebben niet gehouden zijn tot de vrijwaring voor uitwinning, die op deze laatste zou gerust hebben, als verkoper van het litigieuze goed,

Overwegende, echter, dat het dispositief van het arrest wettelijk gerechtvaardigd is;

Overwegende, inderdaad, dat een verkoper niet kan gehouden zijn, bij toepassing van de artikelen 1625 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, de koper te vrijwaren voor een uitwinning die het gevolg is van de krenking welke de partijen, bij het sluiten zelf van het contract, in gemeen overleg, bedrieglijk hebben toegebracht aan de rechten van een derde;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om die redenen;

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt eisers in de kosten.

NOOT. — Verg. o.a. De Page, 4 III, nrs 92 V; Marty en Reynaud, Droit Civil II (Les obligations), nrs 508 V; Asser-Rutten, Verbintenissenrecht, 2e druk, blz. 169 v.

Betreffende de regel, dat de rechtstreekse uitvoering de escentie in de vorm van een geldelijk equivalent primeert, zie o.m. Cass. 12 september 1958, R.W. 1958/59, 483, waarin de uitvoering van een verbintenis van iets te doen behandeld is.

HOF VAN CASSATIE

Tweede Kamer. — 1 maart 1965.

Voorzitter : M. A. Belpaire, wn. voorzitter.
Raadsheer-verslaggever : M. De Vreese.
Advokaat-generaal : M. Charles.

Strafrecht. — Valsheid in geschriften. — Vervalsing souchenboekje.

De vervalsing gepleegd in een souchenboekje gehouden overeenkomstig de besluitwet van 31 januari 1946 betreffende de controle van reizigers in de logementshuizen valt onder toepassing van artikel 196 van het Strafwetboek.

X. t. O.M.

Gehoord het door Raadsheer de Vreese gedane verslag en op de conclusie van de heer Charles, Advocaat-generaal ;

Gelet op het bestreden arrest, op 25 januari 1964 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen ;

Over het middel afgeleid uit de schending van artikel 196 van het Strafwetboek,

doordat het bestreden arrest de tegen eiser ingebrachte telastlegging bewezen verklaart omdat de vervalsing van een hotelfiche onder toepassing zou vallen van artikel 196 van het Strafwetboek, en eiser mitsdien veroordeelt,

terwijl de vervalsing van een hotelfiche door een ander dan een kamerverhuurder of logementhouder niet beteugeld wordt door artikel 196 van het Strafwetboek,

terwijl uit de wordingsgeschiedenis van het strafwetboek, inzonderheid van artikel 196 blijkt dat de wetgever oordeelde dat zekere vervalsingen zoals deze van hotelregisters, omdat zij niet het zwaarwichtig karakter vertonen van de door artikel 196 beteugelde valsheden, en dan ook lichter behoren te worden beteugeld, aan de toepassing van artikel 196 moeten worden onttrokken om op een lichtere wijze te worden beteugeld,

en terwijl artikel 210 van het Strafwetboek enkel de kamersverhuurders en de logementhouders treft :

Overwegende dat eiser, luidens het arrest, niet behoort tot de categorie van de personen vermeld in artikel 210 van het Strafwetboek die, wanneer zij zich schuldig maken aan de in dit artikel bepaalde vervalsingen, onderworpen zijn aan de daarbij gestelde straf ;

Overwegende dat de vervalsing die het arrest ten laste legt van eiser, gepleegd werd in een souche-boekje gehouden overeenkomstig de besluitwet van 31 januari 1946 betreffende de controle van de reizigers in de logementhuizen ;

Overwegende dat eiser door de hem ten laste gelegde vervalsing heeft willen verhinderen hetgeen de besluitwet van 31 januari 1946 aan het door haar artikel één voorgeschreven souche-boekje tot doel stelt, te weten inlichtingen op te nemen of vast te stellen nopens, namelijk, de naam, de voornaam, plaats en datum van geboorte van de persoon die in het hotel slaapt of er de nacht doorbrengt ;

Overwegende dat deze feiten, in strijd met het middel door eiser afgeleid uit de schending van artikel 196 van het Strafwetboek, wel behoren tot die welke door dit artikel worden beteugeld ;

Dat het middel naar recht faalt ;

En overwegende, voor het overige, dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechts-

vormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is ;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiser in de kosten.

Gezegde kosten begroot op de totale som van duizend tweehonderd achtenvijftig frank, waarvan duizend tweehonderd achtentwintig frank, verschuldigd en der-
tig frank reeds betaald, zegel op memorie.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 30 oktober 1964.

Voorzitter : M. Somerhausen.
Raadsheren : M.M. De Bock en Masquelin.
Auditeur-generaal : M. Joachim.
Advokaat : Mr. Putzeys.

Ambacht, handel en nijverheid. — Voorwaarden tot uitoefening van het beroep.

De wet van 24 december 1958 waarbij uitoefeningsvoorwaarden kunnen worden ingevoerd in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen, heeft willen zorgen voor een vlotte overgang van het vroegere vrijheidstelsel naar het nieuwe stelsel van reglementering. De regering wordt aldus gemachtigd om regelen te stellen voor de vestiging in beroepen van ambacht, handel en nijverheid, maar gaat haar bevoegdheid te buiten wanneer zij zodanige eisen stelt dat vestiging in die beroepen onmogelijk wordt.

Dit is het geval wanneer door haar een zo groot aantal uren praktische opleiding opgelegd wordt, dat daaraan niet kan worden voldaan bij gebrek aan een onderwijsinrichting die aan dergelijke voorwaarde voldoet.

Fabri t./ Belgische Staat (Minister van Middenstand).

Arrest nr. 10.864

Gezien het op 31 december 1961 ingediende verzoekschrift, waarbij Suzanne Fabri, echtgenote van Ivan Balog, de nietigverklaring vordert van het koninklijk besluit van 24 oktober 1961 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van fotograaf in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 2, 3 en 4 november 1961 ;

Overwegende dat verzoeker, na drie jaar studie, op 19 mei 1960 met grote onderscheiding het bekwaamheidsdiploma van de bij koninklijk besluit van 12 mei 1951 erkende Belgische school voor fotografie en cinematografie heeft behaald ; dat zij verklaart zich na het behalen van haar diploma, bij gebrek aan geldmiddelen, niet voor eigen rekening te hebben kunnen vestigen ; dat het bestreden koninklijk besluit haar nu verhindert het vrije beroep van fotograaf uit te oefenen ; dat het in zijn artikel 5 weliswaar bepaalt dat de houders van een eindgetuigschrift toegekend door een beroepsschool van het lager secundair niveau — verzoeksters geval — geacht worden te voldoen aan de voorwaarden inzake algemene kennis, maar dat artikel 6 bepaalt : « Ieder ondernemingshoofd moet insgelijks » het bewijs leveren dat hij die aan de vereisten inzake

» kennis voldoet, onverschillig of deze het ondernemingshoofd zelf is, of een aangestelde belast met het » beheer van de onderneming, bovendien een praktische leertijd van vier jaren gedaan heeft, hetzij bij » een in het beroep van fotograaf gevestigd patroon, » hetzij in een technische of beroepsschool, hetzij in » een technische of beroepsleergang van het lager secundair niveau die er betrekking op heeft »; dat dit artikel vervolgt: « Het leerjaar in een technische of » beroepsschool of leergang kan slechts in aanmerking » komen voor zover het ten minste 200 uren werkelijke » praktijk omvat ».

Overwegende dat verzoekster zich beroept op de schending van de wet van 24 december 1958 waarbij beroepsuitoefeningsvoorwaarden kunnen worden ingevoerd in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen, en op de miskennis van wat de wetgever terzake gewild heeft,

a) in zover zowel parlementsleden als de bevoegde Minister herhaaldelijk en zeer uitdrukkelijk hebben verklaard, dat die wet en haar uitvoeringsmaatregelen rechtstreeks noch zijdelings een middeleeuws corporatisme mochten herstellen, noch daartoe het instrument worden, en evenmin de vestiging van bekwaame daartoe opgeleide jongeren zouden verhinderen, uitsluitend ten voordele van reeds gevestigden, terwijl dit koninklijk besluit zowel in zijn bepalingen als in zijn concrete toepassing naar dat uitdrukkelijk verworpen resultaat leidt;

b) in zover zowel parlementsleden als de bevoegde Minister herhaaldelijk en even duidelijk hebben gezegd, dat de vestigingseisen althans in het begin niet te streng mochten worden gesteld en rekening moesten houden met het niveau en de ontwikkeling van het onderwijs in de betrokken tak, terwijl het bestreden koninklijk besluit, zowel in zijn bepalingen als in zijn concrete toepassing, die voorafgaande vereiste over het hoofd ziet en zo strenge voorwaarden stelt dat geen van de drie erkende scholen diploma's kan afgeven waarmee men zich kan vestigen;

c) in zover van dezelfde zijde is verklaard, dat de vestigingseisen slechts mochten worden vastgesteld na het organiseren van een aangepast onderwijsnet, terwijl het bestreden koninklijk besluit, verre van te wachten tot die stand van zaken bereikt is, het fotografieonderwijsnet op brutale wijze ondoeltreffend maakt;

Overwegende dat de wet van 24 december 1958 waarbij beroepsuitoefeningsvoorwaarden kunnen worden ingevoerd in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen heeft willen zorgen voor een vlotte overgang van het vroegere vrijheidstelsel naar het nieuwe stelsel van reglementering; dat artikel 18, § 1, de personen die, op het tijdstip der bekendmaking van een verzoekschrift tot reglementering van een beroep, dat beroep reeds mochten uitoefenen, ervan ontslaat aan de te stellen vestigingseisen te voldoen; dat artikel 18, § 2, degenen die als hulp, leerjongen, stagedoende, arbeider of bediende sedert een bepaalde tijd vóór de bekendmaking van het verzoekschrift bij een gevestigd en tot het gerelementeerd beroep behorend patroon in dienst waren, er eveneens van ontslaat aan die eisen te voldoen; dat de wetgever zodoende niet alleen de voortzetting waarborgt van de werkzaamheid van patroons die gevestigd waren op het tijdstip van het inleiden van de procedure tot het invoeren van een reglementering, maar ook de eventuele vestiging van aangestelden en medewerkers van de patroon in de hand werkt;

Overwegende dat de wetgever evenmin gewild heeft dat een reglementering de toegang tot het beroep zou

afgrenzelen door onmogelijke eisen; dat de Minister van Middenstand in de loop van de parlementaire werkzaamheden heeft verklaard, dat de reglementering geen « numerus clausus » mag invoeren; dat de Minister ten overstaan van de Kamercommissie voor de Middenstand heeft uiteengezet, dat de bekwaamheid om een bepaald beroep uit te oefenen zou worden onderzocht aan de hand van een officieel getuigschrift (diploma, brevet, enz.), afgegeven door een door de Staat erkende technische inrichting, en heeft verklaard: « Daarom ook zal » het noodzakelijk zijn, alvorens de beroepsuitoefeningsvoorwaarden vast te leggen, een net van instellingen » van vakonderwijs in te richten » (verslag van volksvertegenwoordiger Eeckman, Gedr. St. Kamer zitting 1958-1959, 44-4, blz. 12); dat de Minister, na onderstreept te hebben dat het hier om een « aspect capital » van het ontwerp gaat, op de vergadering van 17 december 1958 nog zegt: « ... il est bien évident que les » fédérations professionnelles ne pourraient pas proposer des conditions de connaissances professionnelles » ou commerciales, si tous les moyens d'acquérir ces » connaissances n'avaient pas été mis à la disposition » de tous les candidats à la profession visée, soit par » le réseau de l'enseignement technique et professionnel, soit par le réseau de la formation et du perfectionnement professionnels dans les métiers et négociations » (Pasin, 1958, blz. 1288);

Overwegende dat de regering dus gemachtigd is, regelen te stellen voor de vestiging in beroepen van ambacht, handel en nijverheid, maar dat zij haar bevoegdheid te buiten gaat, wanneer zij zodanige eisen stelt dat vestiging in die beroepen onmogelijk wordt;

Overwegende dat er, op het tijdstip van de neerlegging van het verzoekschrift tot reglementering van het beroep van fotograaf, in België slechts drie op dat gebied erkende technische scholen bestonden; dat het leerplan van die scholen slechts drie studiejaren omvatte en dat geen ervan gedurende vier jaren, en zelfs niet gedurende de drie jaren van de studiecycclus tweehonderd uren praktische opleiding gaf; dat het bestreden besluit als eis tot vestiging in het beroep van fotograaf tweehonderd uren praktische opleiding gedurende vier studiejaren oplegt, terwijl geen onderwijsinrichting aan die voorwaarde voldoet;

Overwegende dat de tegenpartij opwerpt, dat verzoekster zich verder kan bekwamen door een leertijd bij een gevestigd patroon;

Overwegende dat artikel 4, § 2, van de wet bepaalt, dat de praktische leertijd kan worden doorgebracht hetzij bij een gevestigd patroon, hetzij in een beroeps- of technische school; dat het ontwerp, uitgewerkt in de Senaatscommissie voor de Middenstand, aanvankelijk slechts een verplichte stage bij een gevestigd patroon voorschreef (Pasin, 1958, blz. 1248); dat het ontwerp, onder meer wegens de bezwaren die tegen die bepaling waren geopperd, verwezen werd naar de verenigde commissies voor de Middenstand en de Justitie, die een tekst voorstelden waarin gegadigden de keuze kregen tussen een stage bij een patroon en een praktische leertijd in een school; dat uit de parlementaire voorbereiding blijkt, dat de wet twee wegen opent voor vestiging in het gerelementeerde beroep;

Overwegende dat de tegenpartij zich niet beroept op enig reglement dat de verplichtingen van de patroonfotograaf tegenover zijn leerjongens bepaalt; dat het bestreden besluit door de eisen die het stelt de weg die over de school voert, afsnijdt, en niet bepaalt welke rechten en plichten patroons en leerjongens hebben in het geval van de praktische vorming bij een patroon; dat het bestreden besluit de wet van 24 december 1958 verkeerd toepast.

Besluit :

Artikel 1. — Het koninklijk besluit van 24 oktober 1961 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van fotograaf in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen is vernietigd.

Artikel 2. — Een uittreksel van dit arrest zal in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 24 december 1964.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Beeckman en De Clercq.

Advocaat-generaal : M. Versée.

Advocaten : Mrs. J. De Meester en W. Bulckaert.

Exequatur. — Belgisch-Frans verdrag van 8 juli 1899.
— Termijn van hoger beroep tegen een vonnis beslissende over het verzoek tot tenuitvoerlegging : 15 dagen. — Belangt de openbare orde aan.

Luidens art. 14 van de wet van 31 maart 1900, waarbij het Belgisch-Frans verdrag van 8 juli 1899 goedgekeurd werd, moet het beroep tegen een vonnis, beslissende over het verzoek tot tenuitvoerlegging, ingesteld worden binnen de 15 dagen van de betekening van het vonnis.

Het tijdig instellen van beroep belangt de openbare orde aan. De eventuele exceptie van niet ontvankelijkheid moet ambtshalve worden tegengeworpen.

Meerseman t/ Caisse d'Allocations familiales de Roubaix-Tourcoing.

Gezien de stukken, o.m. in eensluidende uitgifte overgelegd, het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, burgerlijke kamer met drie rechters, gedagtekend 23 april 1959;

Gezien de akte van beroep dd. 8 augustus 1959;

Overwegende dat het vonnis waartegen beroep machtiging verleent tot tenuitvoerlegging in België der vreemde rechterlijke beschikking op 30 maart 1953 geveld door « La Commission de la première instance de Sécurité Sociale de Lille » (Frankrijk), waarbij appellant veroordeeld wordt om aan de Caisse d'Allocations Familiales de Roubaix-Tourcoing de som van 426.746 fr. terug uit te keren;

Overwegende dat naar luid van art. 14 der wet van 31 maart 1900, houdende de ratificatie der Franco-Belgische Conventie van 8 juli 1899, het beroep tegen een vonnis statuerend op exequaturverzoek moet ingesteld worden binnen de vijftien dagen der betekening van het vonnis aan partij; Bevoegdheidswet sub. art. 10; nov. Proc. Civ. T. I nr 553;

Overwegende dat het bestreden vonnis dd. 23 april 1959 aan appellant in persoon betekend werd door exploit van 12 juni 1959; dat het beroep ingesteld is door het exploit van 8 aug. 1959 hetgeen op dezelfde datum, de in Frankrijk verblijvende geïntimeerde, onder aangetekende omslag werd doorgezonden; dat op dit ogenblik de beroepstermijn verstreken was;

Overwegende dat tijdig instellen van beroep de openbare orde aanbelangt en dat de desbetreffende exceptie van niet ontvankelijkheid van ambtswege toepassing vindt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935, Gehoord in openbare terechtzitting de heer eerste advocaat-generaal Vanhoudt in zijn advies;

Verklaart het beroep niet ontvankelijk om niet ingesteld te zijn binnen de wettelijke termijn.

Veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg

Beveelt de afscheiding der kosten van beroep ten bate van Meester Cruyt, pleitbezorger, die ter terechtzitting bevestigde de voorschotten te hebben gedaan.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

Kortgeding. — 25 november 1964.

Voorzitter : M. Kesteloot.

Advocaten : Mrs. P. Leys en Ch. De Duytsche.

Huwelijk. — Grovelijk verzuim van een der echtgenoten. — Geen bevoegdheid van de rechter in kortgeding om de geboden dringende en voorlopige maatregelen te bevelen.

Sedert de wet van 30 april 1958 is niet de rechter in kortgeding maar alleen de voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg bevoegd om bij grovelijk verzuim van een der echtgenoten, wanneer geen eis tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed ahangig is, de dringende en voorlopige maatregelen te treffen, die in het belang van de andere echtgenoot en van de kinderen geboden zijn.

Verplancke t/ Christiaens.

Gelet op artikel 2 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Overwegende dat geen geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed tussen partijen hangend is;

dat, voorhoudend dat verweerster, op 7 oktober 1964, de echtelijke verblijfplaats verlaten heeft om met een andere man in boelschap te leven, eiser bij kortgeding vordert dat aan verweerster zou bevolen worden het kind van partijen, dat zij medenam, alsook bepaalde roerende goederen terug ter echtelijke verblijfplaats te brengen;

dat eiser, aldus, als gevolg van het beweerd grovelijk verzuim van plicht door verweerster gepleegd, voorlopige maatregelen vordert betreffende het kind van partijen en bepaalde hunner roerende goederen, hetgeen door art. 21 B.W. wordt voorzien;

Overwegende dat de wet van 20 juli 1932 die, eerst, onder artikel 214J. van het burgerlijk Wetboek, aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg de bevoegdheid heeft gegeven om bij grovelijk verzuim van plicht door een van de echtgenoten de dringende en voorlopige maatregelen te bevelen die in het belang van de andere echtgenoot en van de kinderen geboden zijn, geen procedure desbetreffende had voorzien; zodat moest aangenomen worden dat de Voorzitter van de rechtbank, zonder vormen hoegenaamd, zelfs op mondeling verzoek, zijn bevelschrift kan uitvaardigen;

dat aldus, alsdan, de rechtsleer en de rechtspraak konden verklaren dat de afwezigheid van elke procedure zijnde in het belang van de verzoekende echtgenoot aangenomen, de verzoekende echtgenoot deze faciliteit kan verzaken en de weg van het gemeen recht zoals

de dagvaarding in kortgeding kon verkiezen (De Page, Drt. C.B., d. I, Nr. 706 ter, eerste uitgave; Brussel, Kortgeding 16 april 1954, J.T. bl. 503);

Overwegende echter dat de wet van 30 april 1958, onder artikel 21 en volgende van het burgerlijk Wetboek, het verhaal van de benadeligde echtgenoot, bij grovelijk verzuim van plicht door de andere echtgenoot, beter heeft ingericht en de procedure desbetreffende nauwkeurig heeft bepaald;

Met het gevolg dat niet de rechter in kortgeding doch de Voorzitter van de rechtbank bevoegd is, en hij alleen kan gevat worden door een procedure zoals bij de wet van 30 april 1958 bepaald.

dat het wel zeker om deze reden is dat professor De Page in de laatste uitgave van het eerste boekdeel van zijn voormeld werk (Nr. 708 quater) niet meer de mogelijkheid voorziet om, bij grovelijk verzuim van plicht door een van de echtgenoten, dringende en voorlopige maatregelen te bekomen met een dagvaarding in kortgeding;

Om deze redenen :

Wij, Fernand Kesteloot, Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, zetelend in Kortgeding, bijgestaan door de griffier Hendrik Verloigne;

Verklaren Ons niet bevoegd «ratione materiae» en verwijzen eiser om zich te voorzien als naar rechte.

Veroordelen eiser tot de kosten van het geding.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE VEURNE

22 december 1964.

Voorzitter : M. Delaere.

Rechters : M.M. Anné en Leper (plv.).

O.M. : M. Dobbelaere.

Advocaat : Mr. Debra.

1. **Qualificatie en telastlegging. — Rechten der verdediging.**

2. **Bloedproef. — Toelaatbaar wanneer de verdachte wegens zijn comateuse of subcomateuse toestand niet in staat is zijn toestemming daartoe te geven of te weigeren.**

1. *De rechten van de verdediging zijn geschonden, wanneer niet blijkt dat de verdachte zich heeft verdedigd omtrent de nieuwe qualificatie van een hem telastegelegd feit.*

2. *Met de uitslag van een verrichte bloedproef, waartegen noch tijdens het vooronderzoek, noch tijdens de behandeling een wettige weigeringsgrond wordt aangevoerd, mag rekening gehouden worden.*

Er bestaat geen bezwaar tegen het verrichten van een bloedproef op een persoon, die wegens zijn comateuse of subcomateuse toestand niet in staat is daartoe zijn toestemming te verlenen of zich daartegen te verzetten (advies O.M.).

O.M. t/ Vandenberghe.

Besluiten van het O.M.

Aangezien dat betrokkene verdacht wordt inbreuk te hebben gepleegd op art. 27 1° van de wegcode (niet regelen van zijn snelheid) en art. 2/3 en 4bis van de wet van 1 augustus 1899 (wettelijke intoxicatie);

Aangezien bij vonnis dd. 9 oktober 1964 van de politierechtbank te Veurne de betrokkene veroordeeld werd tot een boete van 25 fr. x 20 of een vervangende

gevangenisstraf van 3 dagen wegens inbreuk op art. 27/1° van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en art. 2 der wet van 1 augustus 1899 en tot een boete van 100 fr. x 20 of een vervangende gevangenisstraf van één maand wegens inbreuk op art. 2-4 wet van 1 augustus 1899 (dronken sturen) en tot de kosten en tot een ontzetting van het recht ieder voertuig te besturen voor een termijn van één maand.

1) Aangezien uit geen enkel stuk van de bundel blijkt dat betrokkene door de heer politierechter uitgenodigd werd zijn verdediging waar te nemen op dit gekwalificeerde feit (nieuw gekwalificeerd); dat zodanig dient aangenomen te worden dat op dat punt de rechten van de verdediging niet werden geëerbiedigd;

2) Aangezien de motivering van de eerste rechter en de argumentatie van de verdediging als zou het nemen van het bloedstaal van de verdachte in onderhavig geval wederrechtelijk zijn gebeurd wegens gebrek aan een voorafgaandelijke toestemming van de verdachte, dient verworpen te worden;

Aangezien van juridisch standpunt uit gezien er geen bezwaar bestaat dat de bloedproef verricht wordt op een persoon die niet in staat is, wegens de comateuse of subcomateuse toestand, waarin hij verkeert, hetzij zijn toestemming te verlenen, hetzij zich daartegen te verzetten;

Aangezien de rechtspraak op dat punt eensgezind is, zie o.m. 1) arrest van het Hof van Beroep te Luik dd. 31 mei 1961 inzake Robat - Jurid. Liège 1961-1962 blz. 65 en nota R.D.P. 1961-1962 blz. 412 en 413, beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan; 2) Arrest van het Hof van Beroep te Luik van 12 oktober 1961 inzake Van De Craen Petrus - Jur. Liège 1961-1962 blz. 97, waarbij een voorziening tot Cassatie door de veroordeelde tegen dit arrest ingesteld, door het Hof van Cassatie op 7 mei 1962 werd verworpen; 3) Arrest Hof van Beroep te Brussel, 15e Kamer van 28 juni 1963 inzake Mostien Gérald waarbij aangenomen wordt «dat het feit dat betichte buiten kennis was, waardoor het hem onmogelijk was de bloedproef te weigeren, de geldigheid dezer niet wegneemt...»; 4) Arrest van het Hof van Cassatie dd. 11 februari 1964 inzake Schenk Michiel (J.T. 11 oktober 1964 blz. 562-563);

Aangezien hier terzake Vandenberghe Roger, noch tijdens het vooronderzoek, noch ter zitting een wettige weigeringsgrond heeft aangehaald voor wat betreft de telastlegging sub litt. B; dat de bloedproef bijgevolg rechtsgeldig werd verricht;

Aangezien dat indien zelfs de stelling van de eerste rechter rechtsgeldig ware — quod non — het zekerlijk niet opging de verdachte niettemin te veroordelen tot het gedeelte der gerechtskosten verbonden aan het nemen van de bloedproef en de bloedanalyse.

Om deze redenen :

Behage het de Rechtbank van eerste aanleg, zetelende in beroep, het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren; het vonnis a quo te niet te doen voor wat betreft het feit sub litt. B en verdachte te veroordelen wegens inbreuk op art. 2-3 en 4bis der wet van 1 augustus 1899 tot een gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 maand en tot een geldboete van 26 fr. tot 100 fr. of met één van beide straffen; het vonnis a quo te bevestigen voor wat betreft de overige beschikkingen.

Vonnis.

Overwegende dat de beroepen regelmatig werden aangetekend;

Overwegende dat Vandenberghe Roger wordt vervolgd om inbreuk te hebben gepleegd op art. 27/1° van de wegcode en art. 2-3 en 4bis van de wet van 1 augustus 1899;

Overwegende dat bij vonnis van 9 oktober 1964 de eerste Rechter, Vandenberghe heeft veroordeeld tot een boete van 25 fr. x 20 of een vervangende gevangenisstraf van drie dagen wegens inbreuk op art. 27/1° van de wegcode en art. 2 van de wet van 1 augustus 1899 en tot een boete van 100 fr. x 20 of een vervangende gevangenisstraf van één maand wegens inbreuk op art. 2-4 van de wet van 1 augustus 1899 en tot de kosten en tot de ontzetting van het recht ieder voertuig te besturen voor een termijn van één maand;

Overwegende dat Vandenberghe Roger besluit dat de eerste inbreuk door niets is bewezen en dat het bloedonderzoek nietig is daar hij geen toelating tot het nemen van een bloedstaal heeft gegeven;

Overwegende dat de eerste rechter de vervolging wegens wettelijke intoxicatie heeft gediskwalificeerd in dronken sturen;

dat het nergens uit het dossier blijkt dat Vandenberghe hieromtrent zijn verdediging heeft waargenomen zodat op dit punt de rechten van de verdediging niet worden geëerbiedigd;

Overwegende dat Vandenberghe alleen oorzaak is geweest van de aanrijding en derhalve de eerste inbreuk bewezen is;

dat een bloedstaal werd genomen en Vandenberghe noch tijdens het vooronderzoek, noch ter zitting een wettige weigeringsgrond heeft aangehaald;

dat dienvolgens met de uitslag van het bloedonderzoek rekening kan worden gehouden en het feit sub litt. B, eveneens als bewezen voorkomt;

.....

Om deze redenen:

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, Aanvaardt aangetekende beroep en erop rechtdoende.

Doet het vonnis a quo te niet wat betreft de veroordeling wegens het feit sub litt. B en hierop opnieuw wijzende:

Veroordeelt Vandenberghe Roger, wegens de verdiening sub litt. B, 5 (inbreuk op art. 2-3 en 4bis van de wet van 1.8.1899): tot een geldboete van zesen twintig frank, vermeerderd met honderd negentig deciem, zij vijfhonderd twintig frank;

Beveelt dat bij gebrek aan betaling binnen de tijd door de wet bepaald, de geldboete zal mogen vervangen worden door één gevangenisstraf van acht dagen;

Bevestigt het vonnis a quo in al zijn overige beschikkingen, inbegrepen de ontzetting uit het recht ieder voertuig te besturen voor een termijn van één maand;

Veroordeelt Vandenberghe Roger tot de kosten van beroep.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

14 januari 1965.

Voorzitter: M. Meersseman.

Referendaris: M. Vandekerckhove.

Advocaten: Mrs. Delvoye, Snoeck en Gits.

Wisselbrief. — Regresrecht van de trekker die betaald heeft. — Niet tegen zijn avalist.

Art. 1214 B.W. gaat niet op in zake wisselrecht. De trekker, die aan de nemer heeft betaald, oefent zijn regresrecht niet uit krachtens art. 1251, 3° B.W., maar uit kracht van zijn rechtmatig houderschap van de wissel. Dit regresrecht heeft hij tegen de acceptant en diens eventuele avalgevers, niet tegen zijn eigen avalist.

Declercq t./ Maes Aloïs en Van Mele Irma.

Toepassende artt. 2, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935:

Gezien de daging van 28 februari 1964, waarbij Declercq Jozef (ten onrechte in de daging Maes Jozef genoemd) jegens de landbouwer Maes en zijn vrouw de hoofdelijke betaling vordert van 109.544 fr. met 5,5 % verwijlsrente sinds 27 juni 1960, de rechterlijke renten en de kosten van het geding;

Gezien ons vonnis van 1 oktober 1964, de eis ontvankeijk verklarend en aan de gedaagden bevelend onmiddellijk verder en nader te concluderen;

Gehoord de partijen in haar middelen en besluiten; Overwegende dat Declercq Jozef 10 wissels heeft getrokken op Maes Jozef, die deze wissels heeft geaccepteerd maar die naderhand bij vonnis van deze rechtbank dd. 13 februari 1960 failliet werd verklaard;

dat op de voorkant van dezelfde wissels verder het volgende voorkomt: onder de acceptandtekening van J. Maes: «voor aval Maes Aloïs, Van Mele Irma»;

Overwegende dat deze wissels getrokken werken aan de order van de «Federale Kas voor het Beroepskrediet» te Moeskroen, welke kas als nemer op grond van art. 48 W.W. de trekker Declercq Jozef heeft aangesproken tot volledige betaling;

dat Declercq Jozef uit dien hoofde betaald heeft de totale som van 109.544 fr.;

Overwegende dat Declercq Jozef de huidige verweerders en de notaris Debucquoy gedaagd heeft op 2 maart 1960 vóór de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk betogend dat hij de handtekening van de huidige verweerders op de wissels slechts inroep in zover zij dienen beschouwd te worden als een begin van schriftelijk bewijs van de verbintenis van verweerders;

dat de rechtbank bij vonnis van 4 mei 1961 deze eis heeft afgewezen;

dat op beroep, aangetekend door Jozef Declercq, het Hof bij arrest van 26 juni 1963 het beroep ongegrond heeft verklaard en het bestreden vonnis heeft bevestigd o.m. als motieven aanhalend:

«dat, waar in de gegeven omstandigheden onderkende avalverklaring als begin van schriftelijk bewijs in het huidige proces mag ingeroepen worden, de uiteindelijke oplossing van dit proces afhangen zal van de bewijskracht van de vermoedens die tot aanvulling van dit begin van bewijs worden aangevoerd»;

waarna het Hof stelt «dat de stellige indruk die men bij de lezing dezer verklaringen opdoet, is dat de handtekening van geïntimeerden Maes-Van Mele op de wissels bekomen werd zonder dat deze personen

over de toedracht van hun handtekening een duidelijk besef hadden;

dat in deze voorwaarden, de handtekening der avalgevers met al de ingeroepen omstandigheden die de waarde ervan moeten verduidelijken, het bewijs van een civielrechtelijke borgtochtverbintenis niet geleverd heeft »;

Overwegende dat de eiser zich ter zake steunt op art. 47 en 48 der wisselwet en op zijn regresrecht steunende op de betaling die hij aan de nemer heeft moeten verrichten;

Overwegende dat dit alles zich dienvolgens afspeelt binnen de ruimte van de wisselwet, onmisbare voorwaarde overigens opdat de rechtbank volstrekt bevoegd weze;

Overwegende dat art. 1214 B.W., door de eiser in besluiten ingeroepen, niet opgaat in zake wisselrecht (Van Rijn, T. II, nr. 1559, 3°);

Overwegende dat de trekker, die aan de nemer betaald heeft, een regresrecht heeft niet uit kracht van art. 1251, 3° B.W. maar uit kracht van zijn regelmatig houderschap van de wisselbrief na betekening (Van Rijn, T. II, nr. 1561) en dit tegen die onderkeners van de wissel die zijn garanten zijn (art. 47, 3° lid en art. 49 W.W.; Van Rijn, T. II, nr. 1559, 3°);

Overwegende dat hier de vraag rijst: zijn de beide verweerders die aval voor de trekker op de wisselbrief hebben getekend de garanten van de trekker zelf ?;

Overwegende dat een bepaalde rechtspraak dienaangaande het volgende zegt: « de trekker die betaald heeft, heeft tegen zijn avalist geen verhaal » (lakonieke bevestiging Hrb. Brussel, 4 juli 1956, J.C.B. 281 in fine);

idem indien de wisselbrief in handen van de trekker is gebleven (Colmar, 5 febr. 1931, D.H. 1932, Somm. 30);

Overwegende dat de betaling door de trekker mede bevrijdt diens namannen en hun eventuele avalgevers of acceptanten bij tussenkomst, alsmede zijn eigen avalist of interveniënt; dat alleen de acceptant en diens eventuele avalgever tegenover de trekker wisselrechtelijk aansprakelijk blijven (Zevenbergen, Leerboek Nederlands recht der order- en toonpapieren, Ed. 1951, nr. 284, 3);

dat de trekker geen regresrecht bezit tegen zijn avalist o.m. omdat tussen deze beiden geen wisselrechtelijke verhouding bestaat zodat het gemeen recht geldt waarin de gewaarborgde geen verhaal heeft tegen zijn borg, art. 1301 B.W. bepalend dat de « confusio » of vermenging profiteert aan de borg (Colmar, 5 febr. 1931, D.H. 1932, Somm. p. 30; Aix, 10 okt. 1955, D. 1955, 669; Rev. Trim. Dr. Comm., 1955, p. 854; Derrida, Rev. Trim. Dr. Comm. 1953, p. 368 nr. 40, 3e lid « en définitive c'est au tireur qu'aboutiront tous les recours »);

Overwegende inderdaad dat de trekker geen voormannen heeft (Scheltema-Wiarda, Wissel- en Cheque-recht, 1950, blz. 418 voorlaatste lid);

dat tegen hem alleen aansprakelijk blijven de acceptant en diens eventuele avalgevers (zie nog Fredericq, T. X, nr. 176, 2e lid: signataires antérieurs, exclusivement);

Overwegende dat in die omstandigheden de rechtbank genoodzaakt is de vordering aan de eiser te ontzeggen, spijs het feit dat de eiser hoogst waarschijnlijk moreel onrecht wordt aangedaan;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Ontzegt aan eiser zijn vordering, kosten te zijnen laste;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling;

VREDEGERECHT TE DUFFEL

21 augustus 1963.

Rechter: M. J. Porters.

Advokaten: Mrs. J. Verhavert en M. Van Battel.

Redintegranda. — Art. 4 der Wet van 25 maart 1876. — Uitweg. — Te leveren bewijs.

Hij, die eist hersteld te worden in het bezit van een uitweg, dient ondubbelzinnig te bewijzen, niet dat hij titularis is van een eigendoms- of medeëigendomsrecht op de uitweg doch dat hij bij wijze van eigendom of medeëigendom bezit van de uitweg genomen heeft.

In de bezitsvordering mag de rechter de eigendomstitels door partijen voorgebracht onderzoeken ten einde de aard en de draagwijdte van het bezit te bepalen; zulks betekent niet dat de bezitsvordering met de eigendomsvordering wordt vermengd.

Verwimp t./ Van Bos.

Aangezien de vordering ertoe strekt aan verweerder te doen zeggen voor recht dat hij gehouden is aanlegger te herstellen in het bezit van de uitbatingsweg, gelegen tussen zijn erf en dat van aanlegger en de aangebrachte belemmeringen, zoals palen en afsluitingsdraad af te breken, zodat de uitbatingsweg hersteld wordt in zijn vroegere toestand en zulks binnen de 48 uur van het te vellen vonnis; verweerder te doen veroordelen tot een schadevergoeding van 200 fr. voor elke dag vertraging bij het herstellen van gezegde uitbatingsweg in zijn oorspronkelijke toestand; en bij gebreke dit te doen, aanlegger van nu af voor alsdan te machtigen de uitbatingsweg vrij te maken van alle belemmeringen op kosten van verweerder, kosten invorderbaar op eenvoudig vertoon van faktuur of rechtsgeldige kwijting bij deurwaardersambt; verweerder te doen verwijzen in alle kosten van het geding; het te vellen vonnis uitvoerbaar te doen verklaren bij voorraad nietteenstaande alle verhaal en zonder borgstelling;

Aangezien aanlegger het bewijs moet leveren niet van het bestaan van een eigendoms- of medeëigendomsrecht in zijnen hoofde doch van het bestaan van een bezit bij wijze van eigendom of medeëigendom; of anders uitgedrukt dat aanlegger dient te bewijzen niet dat hij titularis is van een eigendoms- of medeëigendomsrecht op de uitweg doch dat hij er animo domini bezit van genomen heeft (zie advies van het Openbaar Ministerie bij Cass. 1 maart 1962, Pas. 1962, I, 737);

Aangezien uit het getuigenverhoor eensluidend is gebleken dat aanlegger sedert ruim 30 jaar ter plaatse gehuisvest is; dat hij gedurende al die tijd voortdurend openbaar en vreedzaam gebruik heeft gemaakt van de betrokken uitweg, hetzij om er persoonlijk en met de zijnen over te gaan, hetzij om hem met een stootkar te berijden; dat hij tevens de uitweg regelmatig reinigde en onderhield; dat hij in die zin af en toe het gedeelte, dat aan zijn huis paalt, met de rijf opharkte alsof het een stuk van zijn hof was en dat hij de putten in de uitweg met asse en afvalprodukten vulde;

Aangezien al deze bezitsdaden gesteld werden ten overstaan en ten aanzien van verweerder of diens rechtsvoorgangers, die aan de overzijde van de betrokken uitweg wonen, zonder dat hiertegen van

hunnentwege enig protest werd geuit of enig voorbehoud werd geformuleerd;

Aangezien uit deze gegevens blijkt eensdeels dat aanlegger zich gedragen heeft alsof hij een recht op de uitweg bezat; dat namelijk het stellen van de door de getuigen aangehaalde daden in de ogen der mensen doorging als de uitoefening van een zakelijk recht op de uitweg; dat anderzijds mag vermoed worden dat bij verweerder het inzicht aanwezig was deze heerschappij uit te oefenen pro suo en niet pro alieno;

Aangezien uit de aangehaalde feiten en uiterlijke gedragingen nochtans niet met zekerheid kan afgeleid worden of aanlegger deze bezitsdaden heeft gesteld als medeëigenaar; dat immers dezelfde uiterlijke handelingen eveneens door een bezitter pro suo kunnen verricht worden als genietter van een erfdienstbaarheid van overgang of zelfs van een gedoogzaamheid in het kader van goede buurschap (L. Lindemans, Erfdienstbaarheden, A.P.R. nr. 237, 243, 249);

Aangezien verweerder daarenboven een eigendoms-titel voorlegt, met name een aankoopakte d.d. 1 december 1956 verleden voor het ambt van notaris Delvaux

te Mechelen, krachtens dewelke hij uitsluitend eigenaar is van de betrokken uitweg;

Aangezien in de bezitsvordering de rechter de eigendomstitels, door partijen voorgebracht, mag onderzoeken ten einde de aard en de draagwijdte van het bezit te bepalen; dat zulks geenszins betekent dat de bezitsvordering met de eigendomsvordering wordt vermengd;

Aangezien uit deze overwegingen voortvloeit dat het bezit in hoofde van aanlegger als dubbelzinnig moet beschouwd worden en het niet met zekerheid kan uitgemaakt worden of aanlegger het bezit van de betrokken uitweg heeft bij wijze van medeëigendom;

Om deze beweegredenen :

Wij, Vrederechter, rechtdoende op tegenspraak en met last van hoger beroep, alle verdere of tegenstrijdige besluiten als ongegrond verwerpende;

Verklaren de vordering niet ontvankelijk;

Wijzen dienvolgens aanlegger af en veroordelen hem tot de kosten van het geding, begroot tot heden en belopende in het geheel op 1.545 fr.;

VERGADERING VAN DE VLAAMSE JURISTENVERENIGING TE BRUSSEL op 27 maart 1965

De vergadering welke plaats had in de lokalen van het Hotel Westbury werd om 15 uur geopend door Prof. R. Victor, Voorzitter, en werd bijgewoond door talrijke vooraanstaande juristen.

Magistraten, advocaten, notarissen, hoge ambtenaren en juristen in de nijverheid werkzaam, namen deel aan de besprekingen welke volgden op de verschillende referaten, gepubliceerd in het Rechtskundig Weekblad van 21 maart 1965, en waarvan de leden der vereniging bleken kennis te hebben genomen voor de vergadering.

Na de Ere-voorzitter, Prof. E. Van Dievoet, en de Heren Ministers, leden van de vereniging, wegens hun afwezigheid te hebben verontschuldigd, verleende de Voorzitter het woord aan Mr. P. Blomme (Gent), die de besluiten van zijn referaat «De Vlaamse rechtswereld en de magistratuur» toelichtte.

Vervolgens ontwikkelde Mr. J. Van Waeg (Brussel) de besluiten van zijn referaat «Struktuur van de balie te Brussel».

Na deze uiteenzettingen werd door de Voorzitter zijn bekend artikel «De Brusselse Raad der Orde en de Nieuwe Hoven van Beroep», dat reeds in overdruk door de vereniging verspreid werd, samengevat.

Tijdens de uitvoerige bespreking, welke op elk referaat volgde, werden zeer bijzonder de tussenkomsten opgemerkt van de Heer A. De Vreese, Raadsheer in het Hof van Cassatie, die de stelling verdedigde dat de indeling in drie franstalige en drie nederlandsstalige kamers bij het Hof van Cassatie de eenheid van de rechtspraak van het hoogste Hof geenszins nadelig kon beïnvloeden, en deze van de Heer F. Van Parijs, Raadsheer in het Hof van Beroep te Gent, die de mening vooropstelde dat de cultuurintegriteit vereiste dat de provincies Antwerpen Limburg over een eigen Hof zouden beschikken en dat alle private belangen en verplaatsingsmoeilijkheden hiervoor moeten zwichten. Ook het veel vooropgezette motief, dat Brussel voor de Vlamingen verloren zou gaan indien de provincies Antwerpen en Limburg een eigen Hof van Beroep zouden bekomen, werd door hem weerlegd.

De vergadering wijdde verder haar bijzondere aan-

dacht aan de toestand van de Vlaamse notarissen die, door het stemmen in de Senaat van de wijziging der Wet houdende inrichting van het Notariaat en van het Besluit betreffende de instelling en de inrichting van de Kamers van Notarissen, plotseling in hun elementaire rechten dreigen geschaad te worden.

Daar deze wet in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zou behandeld worden op woensdag 31 maart 1965 werd beslist dringend de motie, welke het notariaat betreft, aan de Minister van Justitie, de Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de leden van de Kommissie van Justitie van de Kamer, te zenden.

Deze motie, alsook de andere moties door de vergadering gestemd, worden verder in dit nummer opgenomen.

De grondige bespreking welke na de drie referaten werd gehouden liet niet meer toe het vierde punt van de dagorde, nl. de verdere uitbouw van de vereniging, te bespreken.

De secretaris, Mr K. Van Baarle (Antwerpen) deelde mede dat de vereniging veertien arrondissementen bestrijkt en dat in elk arrondissement een plaatselijk comité zal opgericht worden, bestaande uit een magistraat, een advocaat, een notaris, een ambtenaar en een vertegenwoordiger uit de nijverheid, doctor in de rechten. Deze comités zullen de vereniging plaatselijk vertegenwoordigen en in eerste orde er voor zorgen dat alle Vlaamse juristen tot de vereniging toetreden.

In de Universiteitssteden zal een hoogleraar verzocht worden zich bijzonder bezig te houden met de problemen welke verband houden met de rechtsstudie en het hoger onderwijs.

De leden bleken bijzonder opgetogen over de lokalen van het Hotel Westbury, waar de vergadering werd gehouden, en welke hun een schitterend uitzicht gaven op de stad Brussel, waarover die dag zoveel werd gesproken...

K. V. B.

* * *

*Motie betreffende het wetsontwerp
van gerechtelijk wetboek in het algemeen*

De Vlaamse Juristenvereniging,

- betreurt dat de Senaat aangezocht wordt een tekst goed te keuren welke op een aantal belangrijke punten klaarblijkelijk, ten aanzien van de taalregeling, onrijp is;
- is van mening dat het volstrekt vereist is dat ontwerpen die noodzakelijk met het gerechtelijk wetboek in werking moeten treden, zoals de definitieve personeelsformatie van hoven en rechtbanken en de aanpassing van de taalwet in gerechtszaken, onmiddellijk zouden worden ingediend; en dat voorzien moet worden dat het gerechtelijk wetboek pas na hun goedkeuring in werking zal treden.

* * *

Motie betreffende de gerechtelijke hervorming

De erkenning, binnen het Rijk, van een nederlandstalige volksgroep met eigen cultuur vereist:

in zijn gebied, gerechtelijke organen die Nederlands zijn naar taal en geest;

in het rijksgedebiet, een gelijk aandeel in de gemeenschappelijke gerechtelijke organen,

Daartoe dienen de grondwet, de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken en het ontwerp van gerechtelijk wetboek herzien en aangepast te worden;

1. Een Nederlands Hof van Beroep wordt opgericht, dat in zijn rechtsgebied de provinciën Antwerpen en Limburg wordt toegewezen;

wel verstaan zijnde:

— dat er eveneens een Hof opgericht wordt voor Henegouwen;

— dat geheel Brabant tot het rechtsgebied Brussel blijft behoren;

— dat aan het Hof te Brussel waarborgen worden geschapen voor een effectieve gelijkstelling van het Nederlands en van het Frans, o.a. door het bepalen dat de helft van de raadsheren een Nederlands en de helft een Frans diploma van dr. in de rechten dienen te hebben.

2. De taalkennis blijkt uit het diploma: voor de beroepsmagistraat het diploma van doctor in de rechten, voor de assessor in commerciële en sociale zaken een studiegetuigschrift.

3. Het taalexamen wordt enkel behouden voor de tweede taal, in de wettelijke gevallen van tweetaligheid.

4. Te Brussel wordt de helft van de plaatsen in de magistratuur in alle graden, in het notariaat en bij de advocaten bij het Hof van Cassatie, voorbehouden aan elke taalgroep.

5. De aangewezen taal geldt in alle zaken — ook de fiscale —, in alle gerechtelijke organen of hun afdelingen, in alle uitingen — uiterlijke en innerlijke — van de functie.

6. Het Hof van Cassatie is samengesteld uit een gelijk aantal nederlandstalige en en franstalige kamers; elke kamer heeft een kamervoorzitter; de arresten worden enkel gesteld in de taal van de rechtspleging; een juridisch-filologische vertaaldienst, onder het toezicht van het Hof van Cassatie, wordt opgericht.

7. Het aantal plaatsen in de hoven, rechtbanken en vrederechten wordt bepaald naar een objectieve norm, die het belang en de last van het orgaan uitdrukt: een samengesteld gemiddelde van de bevolking van het gebied en het aantal nieuw ingeleide zaken; om de tien jaar wordt die norm vastgesteld overeenkomstig het gemiddelde cijfer van elk bestanddeel in de voorgaande periode.

8. De leeftijdsgrens wordt bepaald op 68 jaar in alle graden.

9. De menselijke bezetting moet beantwoorden aan de aard en bestemming van het gerechtelijk orgaan: de richting naar taal en cultuur is hierbij hoofdzaak.

* * *

*Motie betreffende de nationale orde van advocaten
en de tuchtraden van beroep*

De Vlaamse Juristenvereniging,

is van oordeel dat het onontbeerlijk is aan het gerechtelijk wetboek veranderingen aan te brengen om de volgende beginselen te eerbiedigen:

Nationale Orde van Advocaten:

— Zij dient te bestaan uit twee secties, een nederlandstalige en een franstalige, die samen, maar ook afzonderlijk kunnen vergaderen en beraadslagen;

— Het stemmenaantal van elke sectie dient volstrekt gelijk te zijn;

— Volstrekte taalgelijkheid in de ambten, door verkiezing van deken en secretaris in elke sectie; beurtelings zou de deken van elke sectie nationaal deken zijn;

— Vereenvoudiging van de stemwijze (zoals in het voorstel van de Voorzitters van de Vlaamse Jonge Balies) en vertegenwoordiging van de balies van Cassatie en van Brussel in elke sectie.

Tuchtraden van beroep:

— In de zetel van het Hof (of voorlopig de Hoven) tot wier rechtsgebied nederlandstalige en franstalige advocaten behoren, dienen er naar taalcriteria twee tuchtraden van beroep te zijn, met aparte reeksen van assessoren;

— Te Brussel komen als assessoren voor de nederlandstalige tuchtraad van beroep enkel in aanmerking advocaten behorend tot de nederlandstalige sectie van de balie;

— Enkel magistraten met een Nederlands diploma van doctor in de rechten komen in aanmerking om te zetelen in de nederlandstalige tuchtraden van beroep.

* * *

Motie betreffende het Notariaat

De Vlaamse Juristenvereniging,

betreurt dat de wijziging van de Wet van 25 ventôse jaar XI houdende inrichting van het Notariaat, en van het Besluit van 2 nivôse jaar XII betreffende de instelling en de inrichting van de Kamers van Notarissen, die op 24 maart 1965 in de Senaat gestemd werd en eerst-daags zal voorgelegd worden aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers geen twee gelijkberechtigde taalfdelingen voorziet in de Nationale Kamer voor Notarissen die bij deze wijziging wordt ingericht;

is van oordeel dat de vertegenwoordiging in deze Nationale Kamer evenredig moet zijn en moet aangeduid worden door algemene provinciale verkiezingen zoals voorzien in de amendementen van de Heer Senator Dua;

stelt vast dat deze wijziging verband houdt met beschikkingen voorzien in het Wetsontwerp houdende het Gerechtelijk Wetboek;

verzoekt en vordert om al deze redenen het Parlement de behandeling van het reeds in de Senaat goedgekeurd Wetsontwerp in de Kamer van Volksvertegenwoordigers op te schorten.

* * *

Motie betreffende de balie van de hoofdstad

De Vlaamse Juristenvereniging,

— bevestigt dat het statuut van de balie van de hoofdstad het hele land aanbelangt; zij kan enkel moreel gezag hebben voor zover zij de nederlandstalige en franstalige advocaten op voet van volkomen gelijk-

heid behandelt, hetgeen sedert 135 jaar nooit het geval is geweest;
— geeft met het Vlaams Pleitgenootschap toe dat de voorstellen van de Tuchtraad te Brussel van 19.1.1965 (inmiddels als reglement afgekondigd op 2.3.1965) een stap in de goede richting zijn.

De Vlaamse juristenwereld zal aandachtig toezien of dit reglement lokaal wordt uitgevoerd, in de eerste plaats door inschrijving in de eerstkomende weken van alle Brusselse advocaten hetzij op de Nederlandse hetzij op de Franse kiezerslijst, ter voorbereiding van de verkiezingen van juni 1965. De aangenomen hervorming zal daarenboven een grondige aanpassing van de Brusselse balie naar binnen en naar buiten moeten meebrengen, om het Nederlands en het Frans op voet van volkomen gelijkheid te plaatsen.

Een definitieve oplossing moet aan de nederlands-talige advocaten te Brussel dezelfde voordelen en mogelijkheden tot ontplooiing verzekeren als aan hun frans-talige confraters.

De Vlaamse advocaten dienen vertegenwoordigd te worden door een voldoende aantal leden in de tuchtraad om een nederlands-talige kamer te vormen.

De enige oplossing die de elementaire waaardigheid in acht neemt is dat deze leden worden aangeduid door de Vlaamse advocaten aan de balie te Brussel.

De Vlaamse Juristenvereniging oordeelt dat het onontbeerlijk is het gerechtelijk arrondissement Brussel te splitsen in een tweetalig arrondissement (begrijpende de 19 gemeenten van de Brusselse agglomeratie) en een ééntalig Nederlands arrondissement (begrijpende de 417.000 inwoners van de plattelandsgemeenten). De rechtbanken van de twee arrondissementen zouden tezamen één arrondissementsrechtbank vormen.

INTERNATIONALE UNIE DER MAGISTRATEN

Commissie voor internationaal recht

3e vergadering. — Luxemburg, 12-13 maart 1964.

Onze lezers vinden hieronder de resoluties die werden aangenomen op 13 maart 1964 door de Commissie voor internationaal recht van de Internationale Unie der Magistraten.

De Belgische magistratuur was in bedoelde commissie vertegenwoordigd door: de Heren de Vreese en Trouse, raadsheren in het Hof van Cassatie, F. Rigaux, professor aan de Universiteit te Leuven, Screvens, raadsheer in het Hof van Beroep te Gent, Cassiers, substituut-auditeur generaal, en Grondel, onderzoeksrechter te Brussel.

Het voorzitterschap van de commissie werd waargenomen door de Heer F. Dumon, advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie.

Wij kunnen onze lezers aankondigen dat binnenkort een breedvoerige toelichting van de resoluties zal verschijnen in het eerste nummer van 1965 der Revue internationale de droit comparé.

* * *

De Commissie voor internationaal recht van de Internationale Unie der Magistraten, aan de werkzaamheden waarvan vertegenwoordigers van de zes landen der Gemeenschappelijke Markt en van Oostenrijk hebben deelgenomen, in aanwezigheid van waarnemers uit Denemarken en Zwitserland,

I. a) Geeft eenparig uiting aan de wens, dat erkend zou worden dat de bronnen van het internationaal en van het gemeenschapsrecht voorrang hebben op de bronnen van het interne recht;

b) Constateert nochtans dat de moeilijkheid erin is gelegen, in elke nationale rechtsorde de vrijwaring van deze voorrang te regelen;

c) Constateert dat in verscheidene Lid-Staten, onder meer in Duitsland (naar de opvatting van sommigen), Frankrijk, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland, de voorrang van de regelen van internationaal recht op de bronnen van het interne recht door de nationale rechterlijke instanties kan worden gehuldigd; dat in Italië, de overheersende rechtspraak en doctrine deze voorrang niet aannemen, terwijl er in België een strekking bestaat om hem te erkennen;

d) Stelt voor, om aan dit probleem een gemeenschappelijke oplossing te geven, dat alleen zou worden gelet op de bronnen van het gemeenschapsrecht, door aan deze laatste, onder meer wegens de eigen structuur van de Europese Gemeenschappen, een karakter sui generis toe te kennen;

II. De Commissie is zich ervan bewust, dat de rechtstelsels van bepaalde vertegenwoordigde landen, inzonderheid die van Oostenrijk (van welk land de toestand hier slechts ter sprake komt voor het geval van toetreding tot de Gemeenschappelijke Markt) en van Italië (1), nog blijk geven van een dualistische opvatting van de verhouding tussen de internationale en de interne rechtsorde, namelijk dat de op een verdrag berustende regelen van het internationaal en communautair recht in de interne orde slechts rechtskracht zijn ingevolge de formele opnemings als interne rechtsbronnen door deze interne orde; dat, naar dezelfde opvatting, de door de gemeenschapsautoriteiten getroffen verordenende akten in de interne orde gelding hebben doordat zij worden gelijkgesteld met nationale wetten (zowel in de materiële als in de formele zin);

De Commissie is evenwel van oordeel, dat de ontwikkeling van het gemeenschapsrecht en de doelstellingen der Gemeenschappen alleen bereikt zullen worden mits de nationale rechtsorden van de Lid-Staten erkennen dat het Gemeenschapsrecht, als rechtsbron die onderscheiden is van de bronnen van het nationaal recht en onder meer van de wet, een eigen juridische natuur bezit;

Dat de bronnen van het communautair recht, nl. de bepalingen van de verdragen en de door de gemeenschapsorganen genomen verordenende akten, wanneer zij rechtstreeks toepasselijk zijn in de interne orde, daarin een hogere plaats moeten innemen dan die welke er aan de bronnen van het nationaal recht, en onder meer aan de wet, wordt toegekend;

III. De Commissie wenst een rationale rechtvaardiging te geven die geldt én voor de positiefrechtelijke oplossingen welke in bepaalde vertegenwoordigde landen reeds aangenomen zijn, én voor de oplossingen welke door de andere landen zouden kunnen worden aanvaard; dienaangaande overweegt zij wat volgt:

door hun toetreding tot de verdragen, waardoor de Europese Gemeenschappen zijn ingesteld, en onder meer tot die bepalingen van bedoelde verdragen die aan de gemeenschapsautoriteiten de macht hebben verleend om in zekere materies regelen vast te stellen welke in de interne rechtsorden der Lid-Staten rechtstreeks toepasselijk zijn, hebben deze Staten aan de gemeenschapsautoriteiten een normatieve bevoegdheid overgedragen welke iedere uitoefening van een gelijklopende bevoegdheid op het aldus voorbehouden gebied uitsluit;

mitsdien kan de deelneming van de nationale wetgevende machten aan de procedure tot invoering van de verdragen in de interne orde, worden beschouwd als een verzaking de normatieve bevoegdheden, welke vrijwillig in handen van de communautaire macht zijn

gelegd, zelf uit te oefenen zolang de verdragen van kracht zullen zijn;

hieruit vloeit voort, dat iedere normatieve akte, die door de nationale machten wordt getroffen ofwel vóór ofwel na de verdragen of een gemeenschapsverordening, in strijd zou wezen met de gemeenschappelijke norm en krachteloos zou moeten worden verklaard.

IV. De Commissie stelt tevens vast wat volgt:

in die landen waar de rechter de grondwettigheid van de wetten mag toetsen en zelfs wanneer aldaar aan de bronnen van het gemeenschapsrecht een eigen waarde wordt toegekend, blijft er een probleem bestaan betreffende de grondwettigheid van de wetten tot goedkeuring van de verdragen waarbij de gemeenschappen zijn ingesteld: onder meer de overdrachten van bevoegdheid, bedoeld bij III, zouden in bepaalde opzichten geacht kunnen worden in strijd te zijn met een in de grondwet vastgelegd beginsel (2). De Commissie koestert de hoop dat, wanneer zodanig conflict mocht rijzen, er van de nationale grondwettelijke beginselen een uitlegging zal kunnen worden gegeven die verenigbaar is met de door de Staat aangegane internationale verbintenissen.

V. Ten aanzien van de conflicten die vóór de nationale rechterlijke instanties kunnen rijzen tussen een nationale bestuurlijke akte en een akte, uitgevaardigd door een gemeenschapsautoriteit en gericht tot een individueel aangeduid bestemmeling, die geen Lid-Staat is, uit de Commissie de volgende mening:

Ingeval de nationale bestuurlijke akte in strijd schijnt met de wet, zijn het de regelen van het nationaal recht welke de nodige bevoegdheden van de nationale rechtbank, om toepassing van die akte te beletten, moeten vaststellen.

Is het, daarentegen, de communautaire akte welke onregelmatig schijnt, dan wordt de praedjudiciële vraag van haar geldigheid gesteld, welke, bij voorkomend geval, aan het Hof van Justitie der Gemeenschappen wordt voorgelegd. De Commissie spreekt de wens uit, dat de nationale rechterlijke instanties, zelfs zo zij daartoe niet verplicht zijn, elk steekhoudend geschil omtrent de geldigheid van een communautaire akte bij het Hof van Justitie aanhangig maken.

Ten slotte, ingeval er wordt aangevoerd dat de inhoud van de communautaire akte in strijd is met de grondwet of met een nationale wet, en voor de landen die niet zouden erkennen dat de communautaire akte, door haar eigen karakter van gemeenschapsakte, buiten de nationale wettigheidscriteria valt, zal het zeer kiese probleem rijzen van de *qualificering* van bedoelde akte, ten einde te bepalen onder welke voorwaarden de nationale instanties zouden kunnen nagaan of de inhoud van die akte met de normen van het interne recht overeenstemt.

VI. Bij gebrek aan tijd en mede omdat de gestelde problemen uiterst moeilijk zijn, is het de Commissie niet mogelijk geweest een volledig onderzoek te wijden aan de moeilijkheden in verband met de toepassing door de overheden van de Lid-Staten, van de artikelen 85 en volgende van het E.E.G.-verdrag. Op een bepaald punt, nochtans, nl. of schending van die artikelen door de particulieren voor de nationale rechtbanken kan worden aangevoerd, heeft zij de volgende resolutie aangenomen:

De Commissie stelt vast, dat in de meeste Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap het interne recht aan de particulieren toestaat zich vóór de rechtbanken van de rechterlijke orde bij wege van vordering of exceptie te beroepen op de nietigheid, bepaald bij paragraaf 2 van artikel 85 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, of op de onrechtmatige daad, bestaande in een schending van de bepalingen van de artikelen 85, paragraaf 1, of 86

van meergemeld verdrag, ten einde te verkrijgen dat daaruit omtrent hun private belangen juridische gevolgtrekkingen worden afgeleid; dat het evenwel zou kunnen gebeuren, dat in Duitsland en Nederland, de jurisprudentie van mening is dat de artikelen 85 en 86 geen private belangen beschermen en dat mitsdien (Schutz-normtheorie) de particulieren niet ontvankelijk zijn om vóór de rechtbanken op die teksten een beroep te doen;

Dat dergelijke toestand onder de onderdanen van de Lid-Staten een ongelijkheid zou scheppen die niet verenigbaar is met de doeleinden waarop het verdrag gericht is;

Dat het alsdan hoogst wenselijk zou wezen dat deze toestand, onder toepassing van artikel 100 van meergemeld verdrag, onderzocht wordt om de onderscheiden interne rechten nader tot elkaar te brengen.

1) In een arrest van 7 maart 1964 beslist het Italiaanse Constitutionele Hof, dat « artikel 11 van de (Italiaanse) Grondwet aan de gewone wet, waarbij de uitvoering (in de interne orde) van het internationaal verdrag (bedoeld wordt het verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap) wordt bevolen, niet meer rechtskracht toekent dan die welke zulke rechtsbron eigen is . dat niet aannemelijk is de stelling, luidens welke de wet die bepalingen inhoudt, welke verschillen van die van het verdrag, ongrondwettig zou wezen wegens schending van artikel 11... dat artikel 11 geen bijzondere waarde, ten opzichte van de andere wetten, verleent aan de wet die de uitvoering van het verdrag voorschrijft... deze overwegingen leiden ertoe dat, indien de schending van het verdrag de verantwoordelijkheid van de Staat in de internationale orde met zich brengt, zij nochtans aan de wet, welke met dat verdrag in strijd is, niet haar volle rechtskracht ontnemt ».

(2) De financiële rechtbank van Rijnland-Pfalz heeft bij vonnis van 14 november 1963 beslist bij het Constitutioneel Bondsgerechtshof de volgende vragen aanhangig te maken:

1) is de aan de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschap verleende machtiging tot het nemen van algemene verordeningen, die rechtstreeks in Duitsland toepasselijk zijn, verenigbaar met het door artikelen 20 en 129, lid 3, van de Duitse fundamentele wet gegeven verbod, de executieve organen te machtigen tot het nemen van verordeningen waarbij de wetten worden gewijzigd?

2)
3) is de ordonnantie, waarbij de verordening nr. 19 van de Raad van Ministers van de E.E.G. in Duitsland toepasselijk is gemaakt, verenigbaar met het beginsel van de rechtsstaat (artt. 20 en 80 van de fundamentele wet) en het beginsel volgens hetwelk het de burger mogelijk moet zijn vast te stellen en te voorzien wat van hem uit kracht van een belastingwet zal kunnen worden gevorderd?

De financiële rechtbank heeft in haar gronden de opvatting geuit, dat de Duitse wet die het E.E.G.-verdrag goedgekeurd heeft, onverenigbaar is met de fundamentele wet, en dat de ordonnantie waarbij de verordening nr. 19 toepasselijk is gemaakt, ongrondwettig is.

TUIDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Privaatrecht, jrg. 1965, nr. 1:

De Wilde L., Het begrip gemeenschappelijke woning in Art. 230 B.W. en het begrip echtelijke woning in Art. 389 S.W. — Schrans G., Het openbaar koopaanbod van aandelen aan toonder (take over bid). — Derine R., Zakenrecht (1961-64). — Heyvaert A., Zakenrecht (partim: bezit) (1961-64). — Boekbespreking.

Politica, jrg. 1965, nr. 1:

Delanghe L., Het kindersterftecijfer. — Van Haegendoren M., De politieke houding van de Belgische werkliedenpartij en vooral van de Vlaamse socialisten tegenover de Vlaamse beweging (1919-1929) III. — Van Gijseghe M., Eduard Bernstein 1850-1932. Bio-bibliografische nota.

Bulletin van de E.E.G., jrg. 1965, nr. 3:

Marjolin R., De economische toestand in de Europese Economische Gemeenschap tijdens 1964 en de vooruitzichten voor 1965.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, jrg. 1965, nr. 4853.

Bockwinkel A., Over contractuele uitbreiding en beperking van dringende redenen (II, slot).